

omgevingsvisie gemeente Nieuwkoop

juli 2021

INHOUDSOPGAVE

Inleiding 3

Ons levensverhaal 4
Feiten en cijfers 5
Zeven Nieuwkoopse drijfveren 6

De regio in de toekomst 7
Onze gemeente in de toekomst 9
- Gelukkige mensen 10
- Sterke dorpen 14
- Groene toekomst 18

Uitwerking van de visie 23
- Een samenhangende aanpak per gebiedstype 24
- Het noorden van de gemeente 26
- Het midden van de gemeente 28
- Het zuiden van de gemeente 30

Samen aan het werk 32

Samenwerking als basis voor onze toekomst

Ik ben ontzettend trots dat deze omgevingsvisie daadwerkelijk met de Nieuwkoopse samenleving tot stand is gekomen. Samen stelden wij vast wat wij belangrijk vinden en waarderen, waar we ons zorgen over maken en onze schouders onder willen zetten. En hoe wij op basis hiervan de toekomst van onze mooie gemeente verder willen vormgeven.

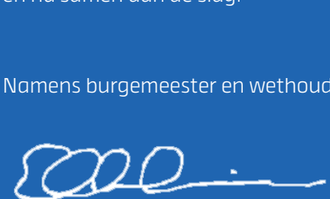
Met recht ónze visie op de omgeving waarin wij met elkaar wonen, werken en recreëren. Geworteld in het verleden, met inzicht in het heden én met een open blik vooruit. Wat gaat de toekomst brengen en allemaal van ons vragen, maar nog belangrijker: hoe gaan wij hiermee om? Doelen, ambities en opgaven voor de gemeente Nieuwkoop die niet alleen op het bordje van de overheid liggen, maar iedereen – van jong tot oud – aangaan. Betaalbaar wonen voor elke doelgroep, de effecten van klimaatverandering en de overgang naar duurzame energie. Maar er zijn nog veel meer kansen en uitdagingen voor de leefbaarheid, de groene ruimte en de sociale verbondenheid die iedereen zo enorm waardeert.

Zonder u – onze inwoners, ondernemers, verenigingen, organisaties, belangengroepen, dorpsraden en ketenpartners – was deze visie er simpelweg niet geweest. Het onderliggende participatieverslag laat geen twijfel bestaan over de hoeveelheid en diversiteit aan mensen en partijen die hun betrokkenheid hebben getoond, en hoe mooi en waardevol dit proces is geweest.

Ook de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie verdienen een compliment. De raad heeft gedurende het hele proces veel betrokkenheid getoond en zich gecommitteerd aan het uitgangspunt ‘van buiten naar binnen’. Medewerkers vanuit het fysieke en sociale domein hebben zich ingezet voor de samenhang en integraliteit van de visie. Zo legden wij ook voor onszelf de basis voor (nog) betere samenwerking, essentieel voor de doorontwikkeling en het slagen van ónze Omgevingsvisie Nieuwkoop. Want we zijn niet klaar, eigenlijk begint het nu pas.

Iedereen hartelijk bedankt voor het meedenken en meedoen…
en nu samen aan de slag!

Namens burgemeester en wethouders,

Guus Elkhuizen, portefeuillehouder

foto’s voorpagina: Gijsje Jacobs, Ruben Griffioen, Marcel Broek

INLEIDING

Dit is de omgevingsvisie van de gemeente Nieuwkoop. De toekomstvisie voor onze leefomgeving, waar we als gemeente, inwoners, ondernemers en organisaties samen aan werken.

Waar komen we vandaan?

Onze visie op de toekomst begint niet nu of ergens in 2030. Het verhaal van onze gemeente begint al eeuwen geleden, toen avonturiers dit ruige landschap introkken. Ze vormden moeras om tot een gebied waar geleefd kan worden. Zij bepaalden zo voor een belangrijk deel hoe onze dorpen en ons landschap er nu uitzien.

Het verhaal gaat verder in het heden. Nieuwkoop is inmiddels een landelijke gemeente met 13 grotere en kleinere kernen. Een gemeente in het Groene Hart, met open landschap en bijzondere natuur. Een gemeente die voor ruim 28.000 inwoners een fijne leefomgeving biedt en waar mensen graag komen om te werken of te recreëren.

Ons verleden en de huidige situatie beïnvloeden wat we belangrijk vinden in onze gemeente. Kortom: wat onze drijfveren zijn.

Waar gaan we naar toe?

Er komen grote opgaven op onze gemeente af. Denk bijvoorbeeld aan het tekort aan betaalbare woningen, de energietransitie, stikstof, bodemdaling, de invloed van Schiphol en klimaatverandering. Deze visie beschrijft daarom ook onze kijk op de toekomst. Met inwoners, ondernemers en organisaties hebben we gesproken over de ontwikkelingen die op ons afkomen en hoe we daarmee om willen gaan in onze leefomgeving. Kort gezegd willen we met onze toekomstvisie drie dingen bereiken: *gelukkige mensen, sterke dorpen en een groene toekomst.* Hoe? Dat lees je in dit stuk.

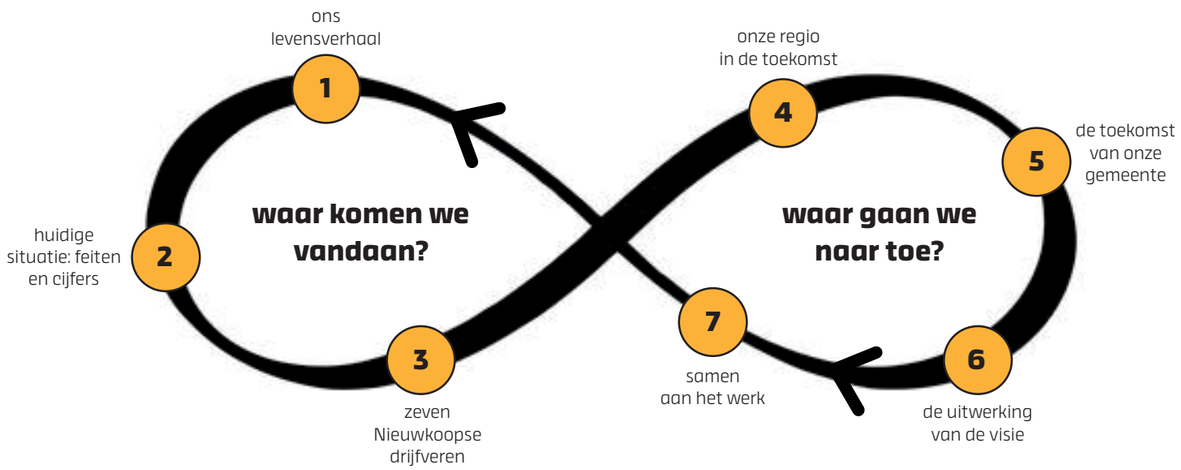
Dit verhaal is nooit af

Het verhaal van Nieuwkoop is nooit af. Elke keer dat een bedrijf wordt opgestart, een woonwijk gebouwd, natuur aangelegd of een sportclub uitgebreid, voegt dit een nieuw hoofdstuk toe. We blijven daarom altijd in gesprek over onze leefomgeving.

Onderweg komen we ongetwijfeld hindernissen en onverwachte zaken tegen. We weten bijvoorbeeld nog niet wat op lange termijn de invloed van de corona-uitbraak is. En beleid en regelgeving staan soms op gespannen voet met ambities. Een voorbeeld is de invloed van Schiphol op de woningbouw (de geluidscontouren). Onze visie is een stip op de horizon, die niet altijd meteen past in huidige kaders. Een visie is een goed verhaal en krachtig signaal ter ondersteuning van toekomstige discussies.

Hoe lees je deze visie?

Deze visie leidt je in een notendop door ons verleden, het heden en onze kijk op de toekomst. We beschrijven wat daarbij belangrijk is om te behouden, te versterken en te ontwikkelen. De omgevingsvisie is een uitnodiging om samen onze leefomgeving vorm te blijven geven. Deze visie is als volgt opgebouwd:

Waarom een omgevingsvisie?

Elke gemeente in Nederland moet een omgevingsvisie maken. Dat is een samenhangende toekomstvisie voor alle onderwerpen die met de leefomgeving te maken hebben, zoals wonen, recreatie, duurzaamheid, bereikbaarheid, erfgoed, maar ook gezondheid en veiligheid. De omgevingsvisie beschrijft op hoofdlijnen de kwaliteiten van onze fysieke leefomgeving en op welke manier we deze in de toekomst willen ontwikkelen, gebruiken, beheren, beschermen en behouden. De omgevingsvisie biedt een handvat voor hoe we omgaan met de grote opgaven die op ons afkomen.

De omgevingsvisie is één van de instrumenten van de Omgevingswet. Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling eenvoudiger maken en samenvoegen. Er is veel ruimte voor initiatief en voor maatwerk. Ook het betrekken van de inwoners bij plannen voor de fysieke leefomgeving is een belangrijk uitgangspunt van de Omgevingswet. De omgevingsvisie vormt de basis voor het omgevingsplan, dat meer in detail de regels voor de leefomgeving beschrijft.

De omgevingsvisie vervangt de structuurvisie. In de gemeente Nieuwkoop is in 2009 de structuurvisie 'Nieuwkoop 2040: ondernemend, groen en duurzaam' vastgesteld. Deze is in 2016 herijkt. De uitkomsten van deze herijking hebben als input gediend bij het opstellen van de omgevingsvisie. Deze omgevingsvisie is tot stand gekomen met veel participatie en na een uitgebreide analyse van wat er speelt in de gemeente.

In gesprek over de omgevingsvisie in Langeraar

ONS LEVENSVERHAAL

Onze geschiedenis is heel bepalend geweest voor hoe het landschap en de dorpen nu functioneren en eruit zien. Het gebied waar we leven en werken is al eeuwenlang in beweging en blijft ook altijd veranderen.

We willen onze visie op de toekomst daarom graag in het perspectief plaatsen van onze ontwikkeling door de eeuwen heen. Die ontwikkeling beschrijven we hieronder aan de hand van enkele markante momenten in de tijd.

Stand van de Nieuwkoopse smeden op de Jaarbeurs, circa 1932 (Bron: HG Nieuwkoop)

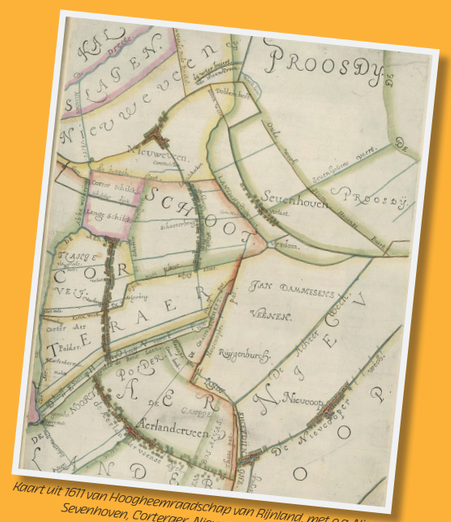
11e eeuw

Van moeras naar melkkoe

Rond het jaar 1000 werd op grote schaal begonnen met de ontginning van de Hollands-Utrechtse laagvlakte, het gebied waar onze gemeente deel van uitmaakt. De drassige veengrond werd drooggemaakt door het graven van sloten. Het omvormen van moeras naar landbouwgrond duurde tot ver in de 13e eeuw. De toestemming voor een ontginning werd verleend door de Heer van dat gebied en heet een cope. Dit is het woord waar het dorp Nieuwkoop - en daarmee ook de gemeente - de naam aan te danken heeft.

Turfsteken vanaf boten. Het werd op het land te drogen gelegd (bron onbekend)

Kaart uit 1611 van Hoogheemraadschap van Rijnland, met o.a. Nieucoop, Sevenhoven, Corteraer, Nieuweveen. (bron Wikipedia)

14e eeuw

Van lokale smederij naar leverancier

Het dorp Nieuwkoop werd in 1270 voor het eerst genoemd in de geschriften en vierde in 2020 haar 750-jarig bestaan. De eerste smederijen ontstonden al in de 14e eeuw. Ze bevonden zich aan huis en bediende de lokale markt, zoals boeren die gereedschap nodig hadden. Later kwamen er smederijen met een regionale betekenis. Er was veel vraag naar smeedwerk vanuit Amsterdam, handelscentrum van het land. In het begin maakten onze smeden vooral houwelen en uitrusting voor de visserij. Later volgden hulpmiddelen voor de veenderij, bouw en landbouw. Ook is veel smeedwerk gemaakt voor de walvisvaart. Economisch floreerden de smederijen in de 18e en 19e eeuw, met soms tweehonderd knechten in dienst.

16e eeuw

Van veen naar vissen

Door de daling van de veenbodem en de stijging van het grondwater werd het land in onze streek na verloop van tijd drassig. Ook raakte een groot deel van de landbouwgrond uitgeput. Veel boeren gingen over op het (laten) vervenen van hun grond. Al snel merkten ze dat gedroogd veen een goede brandstof was. En brandstof was hard nodig in de omringende, snel groeiende steden. Onze inwoners gingen op grote schaal turf steken. Daardoor verdween er steeds meer land en ontstonden er diepe plassen. Ondernemende inwoners vonden daarin nieuwe inkomstenbronnen: vissen en rietsnijden.

17e eeuw

Van radeloos naar redding

In 1672 werd door onderwaterzetting van de Oude Hollandse Waterlinie de opmars van het Franse leger bij Woerdense Verlaat gestuit. Daarmee werd de ondergang van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden voorkomen.

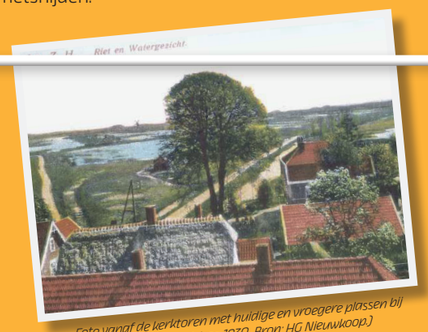

Foto vanaf de kerktoren met huidige en vroegere plassen bij Noordse Dorp (circa 1930, Bron: HG Nieuwkoop.)

18e en 19e eeuw

Van plas naar polder

De plassen waren in de loop der tijd groot en diep geworden. In de 18e eeuw werd gevreesd dat er een binnenzee zou ontstaan tot aan Haarlem. Daarom werd besloten om het gebied droog te leggen (in te polderen) en in 1820 was de Nieuwkoopse en Zevenhovense Droogmakerij een feit! Akkerbouw en veeteelt ontwikkelden zich opnieuw, wat veel welvaart opleverde. In 1958 werd de laatste plas drooggemalen en onstond droogmakerij Noordse Buurt.

20e eeuw

Van behouden naar bewonderen

Aan het begin 20e eeuw waren de Nieuwkoopse plassen sterk vervuild. In de jaren '40 deed Natuurmonumenten haar eerste aankoop in het gebied om de situatie te verbeteren. Tegenwoordig is een groot deel van de plassen in beheer bij de vereniging. In andere delen van de gemeente werd natuur gevormd, bijvoorbeeld bij de Geerpolder of de Groene Jonker. In de loop van de 20e eeuw kwam het toerisme in de gemeente op gang en werden onder andere campings en musea geopend. Recreatie en toerisme zijn tegenwoordig een bron van werkgelegenheid voor onze inwoners.

Boot van Natuurmonumenten op de Vliet (1995, bron: HG Nieuwkoop)

Arbeiders voor de 'Ter Aarsche Augurkenveiling' aan de lunch, circa 1901 (bron: CHV Ter Aar)

Begin 20e eeuw

Van groentelijntje naar greenport

Op 1 augustus 1915 werd Station Ter Aar geopend aan de Spoorlijn Uithoorn - Alphen aan den Rijn. Het station lag niet in Ter Aar, maar bij de groenteveiling in Papenveer. Het lijntje was bekend onder de naam bonenlijntje en groentelijntje. De spoorlijn werd in 1936 alweer gesloten.

In het begin van de 20e eeuw ontwikkelde de gemeente zich tot tuinbouwstreek van (inter)nationale betekenis. Door verbeteringen aan het Aarkanaal kon de tuinbouw zich verder ontwikkelen. Tuinderijen, georganiseerd in verenigingen, hielden zich bezig met erwten-, bonen- en augurkenteelt. Zo ontstond ook de conservenindustrie met zouterijen en inleggerijen.

Dit hoofdstuk kwam tot stand met bijdragen van: de Historische Kring Liemeer, de Cultuurhistorische Vereniging Ter Aar en het Historisch Genootschap Nieuwkoop.

FEITEN EN CIJFERS

2021

Anno 2021 leven we in een gebied dat door mens en natuur gevormd is in de eeuwen die achter ons liggen. Een gebied met landbouw, tuinbouw én bijzondere natuur. Een gebied waarin we wonen, werken en recreëren. Onze geschiedenis is een komen en gaan van landschappen, ambachten en verenigingen die hun sporen achterlieten. Deze erfenis is nog steeds zichtbaar en voelbaar in onze gemeente. We kennen een sterk verenigingsleven met een lange historie. We koesteren ons erfgoed. Onze oude ambachten leven voort in de evenementen en in de maak-industrie in de dorpen.

Nog steeds levert onze leefomgeving kansen en uitdagingen op. Bodemdaling en waterkwaliteit verdienen blijvend aandacht. En zoals de turfwinning vroeger energie opleverde, kijken we nu hoe we het landschap kunnen benutten voor de opwek van schone energie. Nog steeds worden uitdagingen opgepakt; door ondernemers, verenigingen, organisaties en overheden. Partijen werken samen aan een duurzame, beleefbare en toekomstbestendige leefomgeving. Zo blijven wij altijd in beweging.

Nieuwe uitkijktoren bij Langeraar (bron: Ontdek Nieuwkoop)

Smedendagen (bron: Ontdek Nieuwkoop)

GEMEENTE NIEUWKOOP IN CIJFERS

Er zijn 117 winkels in onze gemeente.

In 2018 is hier €115 miljoen uitgegeven (73 procent door eigen inwoners, 25 procent uit de Randstad en 2 procent daarbuiten).

Bij het winkele geven onze inwoners circa 50% uit in de eigen gemeente.

50% Gemeente Nieuwkoop
35% andere gemeente
15% online

We bewegen vaker dan de gemiddelde Nederlander.

54% van onze inwoners sport elke week

Onze inwoners voelen zich gezond!

Er zijn weinig eenpersoonshuishoudens:

Nieuwkoop 27%
Zuid-Holland 40%
Nederland 33%

Voor zorg, school, cultuur en openbaar vervoer moeten we verder reizen dan gemiddeld in Nederland.

Onze huishoudens zijn groot:

Nieuwkoop 2,46 personen
Zuid-Holland 2,16 personen
Nederland 2,19 personen

Het winkelaanbod wordt hier beter beoordeeld dan in onze buurgemeenten.

Ons ondernemersklimaat scoort lager dan het Nederlands gemiddelde.

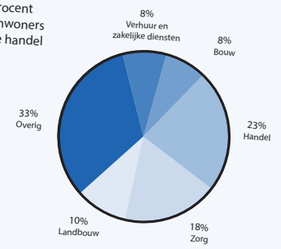
Aantal inwoners is bijna 29.000

Sinds 2015 is Nieuwkoop met een groeispurt bezig!

We houden van zonnepanelen! Per woning wekken we bovengemiddeld veel zonnestroom op.

Nieuwkoop	0,28 kWh zonnestroom per woning
Nederland	0,22 kWh zonnestroom per woning

Ruim 40 procent van onze inwoners werkt in de handel en de zorg.

71% van onze woningen zijn koopwoningen

De gemeente heeft één gemeenteraad, zeven dorpsraden en dertien kernen.

Nieuwkoop is groen en heeft weinig bebouwd terrein:

Bodemgebruik	Nieuwkoop	Nederland
Verkeer/bebouwing	9%	13%
Agrarisch	67%	54%
Water	14%	9%
Natuur/recreatie	10%	15%

We werken vooral binnen onze eigen gemeente en in Alphen aan den Rijn.

Onze woningen gebruiken meer energie dan gemiddeld in Nederland.

2,3% is werkloos

WAT DRIJFT ONS?
Samen werken aan de toekomst van de gemeente Nieuwkoop

51% heeft overgewicht

In onze gemeente werken we 8 x zo vaak in de landbouw als in de rest van Nederland.

In onze vrije tijd zijn we vooral op zoek naar luxe en rust.

Ter illustratie enkele feiten en cijfers uit de gemeente Nieuwkoop (bron: Gemeente Nieuwkoop in cijfers, 2019).

ZEVEN NIEUWKOOPSE DRIJFVEREN

De gesprekken met inwoners, bedrijven en organisaties over onze geschiedenis, karakter en identiteit hebben laten zien wat belangrijke waarden en kwaliteiten zijn voor het leven in onze gemeente en voor onze leefomgeving.

Dit zijn ‘zeven Nieuwkoopse drijfveren’, die we in de toekomst willen behouden en versterken. Bij nieuwe ontwikkelingen in onze dorpen en in het landschap houden we rekening met deze drijfveren.

1. RUST EN RUIMTE

- Mensen waarderen het leven in onze gemeente vanwege de ontspanning en de rust
- Vergezichten over het landschap geven een gevoel van ruimte en vrijheid
- Onze leefomgeving draagt bij aan het geluk en de gezondheid van inwoners en bezoekers

2. WEIDS LANDSCHAP

- We maken deel uit van het typisch Hollandse ‘Groene Hart’ landschap met droogmakerijen, veenweidegebied, polders met sloten, koeien en schapen
- Het agrarische grondgebruik heeft een belangrijke betekenis voor ons gebied

3. BIJZONDERE NATUUR

- Duizenden hectaren unieke landschappen binnen de Randstad: laagveenmoeras, graslanden, waterrijke natuur
- Leefgebied voor bijzondere planten en dieren, zoals otters en weidevogels
- Beleefbare natuur geeft kwaliteit aan onze leefomgeving

4. CENTRALE LIGGING

- Onze gemeente is centraal gelegen, midden in de Randstad
- De grote steden en Schiphol liggen ‘om de hoek’
- Onze tuinbouw is onderdeel van de Greenport Aalsmeer, wereldhandelscentrum voor bloemen en planten

5. DORPS KARAKTER

- Dertien dorpskernen met een eigen historie en karakter
- Ruimtelijke kenmerken van de kernen zijn kleinschaligheid en overzichtelijkheid: een dorpse leefomgeving
- Een mix van historische en nieuwe bebouwing

6. LEVENDIGE DORPEN

- De winkels en voorzieningen in onze dorpen worden gewaardeerd
- Onze bedrijven zorgen voor werkgelegenheid en hebben een sterke binding met het dorpsleven
- Er is een sterk verenigingsleven en er wordt veel georganiseerd

7. SAAMHORIGHEID

- ‘Ons kent ons’ - mensen kijken naar elkaar om en het is gezellig
- Veel actieve vrijwilligers en een goede samenwerking
- Een prettige leefomgeving met een groot gevoel van veiligheid

ONZE REGIO IN DE TOEKOMST

Wij worden ook wel de 'natuurhoofdstad' van het Groene Hart genoemd. Onze gemeente ligt midden in dit open, landelijke gebied, dat wordt omsloten door de drukke, dynamische Randstad. En dat maakt onze positie ook zo bijzonder.

De gemeente Nieuwkoop maakt met 12 andere gemeenten deel uit van de regio Holland Rijnland. In deze regio werken wij samen aan de kwaliteit van wonen, energie, werken, leren en leven. In kleiner verband is onze gemeente, samen met de gemeenten Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem, onderdeel van de Rijn- en Veenstreek. En op het gebied van de glastuinbouw werken we samen in de Greenport Aalsmeer. De nabijheid van luchthaven Schiphol is in onze gemeente goed merkbaar door vliegverkeerslawaai. Maar de luchthaven biedt zeker ook voordelen voor onze inwoners en bedrijven.

Onze gemeente bevindt zich in de provincie Zuid-Holland en ligt aan de grens met twee andere provincies. In het oosten grenzen we aan de provincie Utrecht en in het noorden aan de provincie Noord-Holland. De gemeente Nieuwkoop wordt omringd door zes buurgemeenten: Bodegraven-Reeuwijk, Woerden, De Ronde Venen, Uithoorn, Kaag en Braassem en Alphen aan den Rijn. De gemeente ligt in het beheergebied van drie waterschappen (Rijnland, Amstel Gooi en Vecht, De Stichtse Rijnlanden).

Koeien bij de Zevenhovenseweg

Verstedelijking en open landschap: een lastige combinatie?

De Randstad is en blijft in de toekomst een gebied met een sterke economische aantrekkingskracht. En de komende jaren verwachten we in de Randstad een flinke bevolkingsgroei. De druk op de ruimte is daarom groot. Er is een tekort aan (betaalbare) woningen, er is vraag naar bedrijventerreinen, naar ruimte voor het opwekken van duurzame energie en mogelijkheden voor recreatie. Daarnaast groeit de mobiliteitsbehoefte. Dat alles beïnvloedt ook onze gemeente.

Voor het oplossen van deze ruimtevraagstukken wordt nu landelijk ingezet op het verdichten van het bestaande stedelijke gebied tussen Dordrecht en Amsterdam, dat qua infrastructuur al goed verbonden is. Bovendien kan het landschap van het Groene Hart open gehouden worden, als ruimtelijke ontwikkelingen zich vooral in het stedelijke gebied concentreren.

Ook inwoners, ondernemers en bezoekers van Nieuwkoop vinden het open landschap van grote waarde en willen dit graag behouden. Tegelijkertijd vragen zij aandacht voor de leefbaarheid van de dorpen en van het buitengebied. Dorpen waar genoeg woningen, winkels, bedrijven en voorzieningen zijn, zodat het voor jong en oud aantrekkelijk blijft om er te leven en te werken. Buitengebied waar de agrariër op een toekomstbestendige manier zijn bedrijf kan uitoefenen en dat waarde heeft voor mens en natuur.

Behoud van alles wat waardevol is, gebeurt niet vanzelf. En een mooi toekomstbeeld ontstaat niet door stil te staan. Hier moeten we met elkaar hard aan (blijven) werken.

Landschap als motor voor ontwikkeling

De ‘Strategische agenda Rijn- en Veenstreek’ beschrijft een perspectief om de streek (als onderdeel van het Groene Hart) op een duurzame en slimme manier te ontsluiten en te benutten:

Midden tussen de grote steden in de Randstad, biedt het Groene Hart een uniek landschap van hoge kwaliteit. Dit landschap willen we de komende jaren versterken. Daarmee wordt de betekenis van het gebied vergroot en kunnen ruimtelijke ontwikkelingen een logische plek krijgen. Het versterken van de natuur en kwaliteit van het open landschap combineren we daarom met de ruimtelijke uitdagingen die op ons afkomen. De kracht van het open landschap is de rode draad in de Strategische agenda.

Om het landschap open te houden, concentreren we ontwikkelingen binnen én aan de randen van stad en dorpen in de Rijn- en Veenstreek. Daarmee versterken we de bestaande kernen en houden we ze levendig. Bovendien biedt dit kansen om het openbaar vervoer in de streek te verbeteren, wat de aantrekkingskracht en leefbaarheid voor inwoners, bezoekers en bedrijven verder vergroot.

Woningbouw kan ook bijdragen aan landschapsontwikkeling. Harde stads- en dorpsranden veranderen in aantrekkelijke plekken, waar ook het vergroten van biodiversiteit en klimaatadaptatie een plek krijgen.

In het landschap grijpen we als Rijn- en Veenstreek de kans om de natuurlijke en recreatieve waarde van het Groene Hart te versterken. Daarbij moeten we een aantal uitdagingen, zoals bodemdaling en stikstofreductie, het hoofd bieden. Samen met agrariërs en mede-overheden zetten we in op innovatie van landbouw/veeteelt en ook van de glastuinbouw, in combinatie met nieuwe verdienmodellen.

Versterken van het Groene Hart

Vanwege de complexiteit van het Groene Hart (drie provincies en diverse gemeenten en waterschappen) en de grote, grensoverschrijdende opgaven die er spelen, heeft het Rijk het Groene Hart in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) tot aandachtsgebied benoemd. Dit houdt in dat hier met verschillende overheden gewerkt gaat worden aan specifieke oplossingen voor het gebied.

Door zorgvuldig met de ruimte om te gaan, kan het open landschap van het Groene Hart en specifiek in de Rijn- en Veenstreek worden versterkt. In de ontwikkeling van ons landschap – een product van een rijke cultuurhistorische geschiedenis – creëren we op deze manier een nieuw hoofdstuk in het levensverhaal van onze streek.

Een nieuw hoofdstuk waar de gemeente Nieuwkoop, met deze omgevingsvisie, verder invulling aan geeft.

Het Aarkanaal

De Meije (foto: Ruben Griffioen)

ONZE GEMEENTE IN DE TOEKOMST

Hoe ziet onze gemeente er in 2040 uit? Hoe sluiten wij aan op ontwikkelingen op landelijk, regionaal en lokaal niveau en geven we ook invulling aan wat onze inwoners, ondernemers en organisaties belangrijk vinden?

Onze omgevingsvisie helpt antwoord te geven op de belangrijkste opgaven, waar we de komende jaren mee te maken krijgen. We hebben deze opgaven vertaald in drie ambities:

Gelukkige mensen

Mensen wonen, werken en recreëren graag in onze gemeente en dat willen we zo houden! Geluk, gezondheid en eigen initiatief staan in deze visie daarom centraal.

Als gemeente hebben we uw geluk natuurlijk niet in de hand. Maar wél werken we graag samen met u aan een gezonde, sociale leef-omgeving met kansen voor iedereen, bijvoorbeeld op een woning, goed onderwijs en genoeg ruimte om te bewegen en ontmoeten.

Sterke dorpen

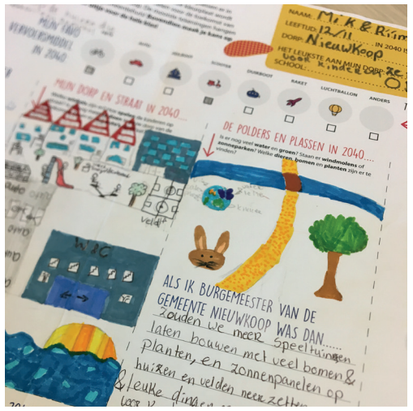
Ondernemers, organisaties en verenigingen máken onze dorpen! Samen werken wij aan toekomstbestendige kernen en plekken met een eigen karakter en een gevarieerd aanbod aan woningen, winkels en voorzieningen. Goed verbonden met de regio en met een mooie balans tussen levendigheid en rust en tussen vernieuwing en historie.

Groene toekomst

Onze gemeente is groen! Wij versterken de waarde en de vitaliteit van ons bijzondere landschap waarin landbouw, tuin-bouw, natuur, het opwekken van energie en recreatie een sterk geheel vormen. Met verschillende partijen werken we zo aan een duurzame, groene toekomst.

We willen deze drie ambities met elkaar in balans houden. Op de volgende bladzijden werken we dit verder uit. Allereerst per ambitie en daarna per gebied.

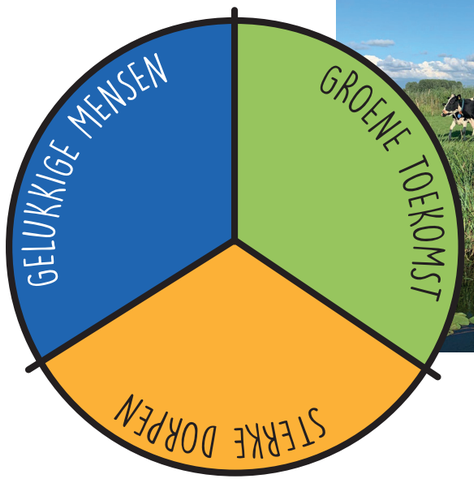

foto's onder andere Ontdek Nieuwkoop, Ruben Griffioen

GELUKKIGE MENSEN

Bijna 29.000 inwoners wonen er op dit moment in onze gemeente, van jong tot oud. En deze mensen wonen hier graag, ze kijken naar elkaar om, hebben een actief sociaal leven en zijn veelal gezond.

Onze inwoners en onze bezoekers genieten hier van de rust, de ruimte, het landschap en de saamhorigheid – en dat midden in de drukke Randstad!

Wat komt er op ons af?

De hoeveelheid mensen in Nederland en in onze regio neemt toe. De komende jaren groeit het aantal inwoners én het aantal bezoekers van onze gemeente. Tot 2030 is de groei sterk, daarna neemt de groei in snelheid af.

De samenstelling van onze bevolking verandert ook. In de toekomst zijn er meer oudere mensen en steeds kleinere huishoudens. Het aantal oudere eenpersoonshuishoudens neemt de komende decennia sterk toe, met een stijgende zorgvraag tot gevolg. Er komen meer mensen met overgewicht, het aantal rokers neemt juist af.

Een andere ontwikkeling is dat mensen zich steeds minder onderdeel voelen van een groep. Meer zelfstandig en individueel doen, betekent ook dat je meer op jezelf bent aangewezen. Dat kan een gevoel van eenzaamheid geven. Tot 2040 neemt het aantal eenzame mensen, van jong tot oud, sterk toe.

Visie: voor iedereen in elke levensfase

Geluk (of gelukkig zijn) dat betekent: tevreden met je levensomstandigheden. Dat is waar we met elkaar aan blijven werken. Wij willen een aantrekkelijke gemeente zijn en blijven voor mensen in alle levensfasen. Voor de groeiende groep senioren is het belangrijk om hier op een fijne manier oud te worden. Zij wonen steeds langer zelfstandig; we gaan onze leefomgeving daar beter op inrichten.

We willen tegelijkertijd ook aantrekkelijk blijven voor kinderen, jongeren en gezinnen. Het is belangrijk dat zij genoeg kansen en mogelijkheden hebben, zodat ze hier op een fijne manier opgroeien, werken, wonen en hun vrije tijd doorbrengen. We streven naar een inclusieve samenleving: een samenleving waar mensen met verschillende achtergronden en identiteiten zich thuisvoelen.

Wij richten ons ook op mensen die in onze gemeente werken en op het groeiende aantal bezoekers. Uitgangspunt is dat onze dorpen, het buitengebied en onze bedrijventerreinen goed bereikbaar en toegankelijk zijn en blijven.

Visie: gezond en sociaal

Onze groene en sociale leefomgeving heeft een positief effect op de gezondheid van inwoners en bezoekers. Iedereen moet hier gezond en veilig (kunnen) samenleven en verblijven. Waar we al goed in zijn moet worden behouden en versterkt: onze aantrekkelijke en gezonde leefomgeving, naar elkaar omkijken en samen dingen organiseren. Om op de lange termijn gezond te blijven, gaat extra aandacht uit naar het stimuleren van beweging.

De sociale netwerken zijn sterk en moeten dat ook blijven. Mensen hebben en krijgen mogelijkheden om mee te doen, initiatief te nemen en het verschil te maken voor zichzelf en voor elkaar. Goede ontmoetingsplekken zijn daarbij steeds belangrijker, ook om eenzaamheid tegen te gaan.

Op de volgende pagina's lees je hoe we dit willen bereiken.

wethouder Elkhuizen reikt een prijs uit aan de winnaar van de denk-mee-over-de-toekomst-wedstrijd op basisscholen

Het leukste aan mijn dorp: de sportverenigingen en het zwembad! En er zijn veel aardige mensen: buren, vrienden en klasgenoten.

meest genoemde punten door kinderen

GELUKKIGE MENSEN – DIT WILLEN WE BEREIKEN:

woningen voor alle levensfasen

Bij het bouwen van woningen zijn onze bevolkingsopbouw en de ontwikkeling daarvan leidend. Voor starters, ouderen en jonge gezinnen zijn meer woningen nodig. Dat betekent in verhouding minder grondgebonden woningen en meer (kleine) appartementen. De ambitie is meer betaalbare woningen en meer verschillende woningtypen. Ook voor bijzondere doelgroepen, zoals mensen met een zorgindicatie, arbeidsmigranten, statushouders of mensen die met spoed een woning nodig hebben. Voor de langere termijn moet met een flexibele, adaptieve woningvoorraad ingespeeld worden op een steeds veranderende bevolkingsopbouw.

Onze woningvoorraad moet voor elke levensfase geschikt (te maken) zijn. Daarom maken we het mogelijk dat de bestaande woningvoorraad zich aanpast aan nieuwe behoeften, zoals van senioren die zelfstandig blijven wonen, of voor mantelzorg.

gezonde leefomgeving

Een gezonde, sociale leefomgeving staat centraal bij het ontwikkelen van nieuwe woonwijken en het aanpassen van bestaande woonwijken. Dat betekent veel ruimte voor groen, voor ontmoeting en voor beweging.

We zetten ons er ook voor in dat kinderen opgroeien in een rookvrije omgeving.

Groen, duurzaamheid, starterswoningen, meer winkels en horeca: belangrijk voor onze toekomst!

meest genoemd bij de jongeren-enquête

zin om te bewegen

Sporten en bewegen hebben positieve effecten op onze gezondheid en welzijn. Sporten en bewegen moet mogelijk zijn voor iedere inwoner in elke levensfase. Verenigingen spelen daarin een belangrijke rol.

Ook in de openbare ruimte moeten er genoeg mogelijkheden zijn om te bewegen. Bijvoorbeeld uitdagende speel- en beweegplekken voor alle leeftijden. Belangrijk is dat bewegen gecombineerd kan worden met dagelijkse bezigheden, zoals school, winkel of werk. De aanwezigheid van groen, verlichting, laagdrempelige en veilige wandelroutes en beweegplekken (voor jong en oud) helpt hierbij.

We willen de gezondheid van onze inwoners en onze bezoekers stimuleren. Daarom zetten we in op goede én mooie recreatieve routes in ons lanschap om te wandelen, te fietsen en te varen.

goede toegankelijkheid

Gemakkelijk toegankelijke winkels en zorg-, sport- en onderwijsvoorzieningen (offline en online) zijn belangrijk voor onze inwoners. Zeker voor ouderen, die langer zelfstandig blijven wonen, willen we dat winkels en voorzieningen bereikbaar blijven. Ook voor kinderen en jongeren moet hun omgeving voldoende mogelijkheden bieden.

Onze openbare ruimte moet veilig toegankelijk zijn. Bij nieuwe projecten of groot onderhoud maken we de buitenruimte toegankelijk voor alle doelgroepen: ook met een rollator of kinderwagen.

rust en ruimte in het groen

Veel inwoners voelen zich verbonden met ons landschap. Zij genieten van de rust, weidsheid en vrijheid. Landelijk onderzoek toont ook aan dat mensen in een groene omgeving gelukkiger zijn. Daarnaast draagt groen bij aan onze gezondheid.

Warme dagen komen in de toekomst steeds vaker voor. Bomen en planten verminderen hittestress. Daarom behouden en versterken wij ons groene, waterrijke karakter. Zowel in de tuinen als in het openbare gebied binnen de kernen. Ook belangrijk is de toegankelijkheid en beleefbaarheid van het landschap. We zorgen dat openbaar groen, zoals natuurgebieden en parken, goed en veilig te bereiken is te voet, per fiets of met het openbaar vervoer.

Leven in een omgeving met beschermde natuur is bijzonder, maar betekent ook dat niet alles zomaar kan. De bijbehorende regels worden soms als een last ervaren. Daarom werken we samen met natuurorganisaties en hun vrijwilligers aan de bekendheid van inwoners over natuur en natuurbeheer. Gemeente, inwoners en bedrijven bekijken samen wat er wél kan en hoe we initiatieven mogelijk maken.

welkom voor onze gasten

Iedereen is welkom om onze gemeente te bezoeken. We richten ons op bezoekers die komen voor het bijzondere karakter van onze gemeente: cultuur- en natuurliefhebbers, wandelaars, fietsers, sloepenvaarders, (water)sporters en rustzoekers. Deze mensen komen vaak in kleinere groepen op eigen gelegenheid: mensen die we gemakkelijk kunnen ontvangen en rekening houden met de omgeving.

We zijn gastvrij naar onze bezoekers en dat dragen we ook uit. We willen dat mensen hier kunnen genieten van de stilte, rust en ontspanning. We willen het toerisme versterken, en daarbij overlast voor onze inwoners zoveel mogelijk voorkomen.

identiteit en binding versterken

Ons landschap en de dorpen hebben een lang en boeiend verleden. Sporen hiervan vinden we terug in verhalen, gebouwen, het landschap en onder de grond. Die sporen zijn deel van de identiteit van onze gemeente en onze inwoners. Mensen vinden dit belangrijk: het geeft binding met de plek waar je woont. Daarom willen we waardevolle historische objecten en structuren behouden en zichtbaar maken.

Onze historische kringen en verenigingen spelen een belangrijke rol in het toegankelijk maken van het ons erfgoed voor het publiek. We willen samen met hen de kennis, belangstelling en waardering voor onze cultuurhistorie vergroten en delen.

Nieuwkoop is van oudsher (en nog altijd!) een agrarische gemeente. Dat karakter wordt gewaardeerd, maar de binding met en het begrip voor de 'boeren' is de afgelopen jaren minder geworden. We willen de band met de agrarische sector versterken door in te zetten op een toekomstbestendige sector die zorgt voor lokale werkgelegenheid, ons landschap én levendigheid in het gebied. De gemeente ondersteunt hierbij, maar de agrarische bedrijven hebben een eigen verantwoordelijkheid om omgevingsbewust te werken (sociaal, ruimtelijk en mileu).

"Ons motto: een goede balans tussen mens en omgeving!"

resultaat uit het Denk Mee Café Landschap

goed werken en ondernemen

Mensen moeten in onze gemeente goed kunnen werken en ondernemen. Onze ondernemers dragen bij aan werkgelegenheid, voorzieningenaanbod, en het verenigingsleven. Het vestigingsklimaat is daarom belangrijk. Betrouwbaar en snel openbaar vervoer, woningaanbod voor jongeren én het verminderen van regeldruk: dat willen we verbeteren. Ook goede, betaalbare huisvesting van arbeidsmigranten is een punt van aandacht. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan de lokale en regionale economie. Ons groene en dorpse karakter zorgt voor een goede werkomgeving en dat willen we zo houden.

Naast de zorgsector bieden de maak-industrie, bouwnijverheid, handel en dienstverlening veel werkgelegenheid in onze gemeente. En daarnaast ook de land- en tuinbouw. Het is daarom belangrijk dat we goed opgeleide vakspecialisten hebben. En we willen jongeren kansen bieden. Daarom werken we aan een betere samenwerking en verbinding tussen werkgevers, overheid en onderwijs.

De afgelopen jaren is het aantal ZZP'ers in onze gemeente flink gestegen. ZZP'ers geven aan een (centrale) plek te missen waar ze kunnen werken, vergaderen of klanten ontvangen. Ook is er behoefte aan plekken voor startende ondernemers. We willen onderzoeken of dit mogelijk is in één van de (winkel)gebieden of op een bedrijventerrein.

ruimte voor ontmoeting

Onze winkelgebieden en verenigingen zijn belangrijke ontmoetingsplekken. Ze dragen bij aan de leefbaarheid, het sociale klimaat en de werkgelegenheid in onze dorpen. Ze helpen om eenzaamheid tegen te gaan en bevorderen zelfredzaamheid. Het behoud van levendige winkelgebieden en actieve verenigingen, waar voor iedereen en voor elke levensfase iets te beleven is, is daarom essentieel. Ook de Integrale Kindcentra, (sport)verenigingen, scholen en kerken zijn ontmoetingsplekken voor jong en oud.

vervoer voor iedereen

Goed openbaar vervoer, fiets- en wandelpaden dragen bij aan onze gezondheid, mobiliteit en zelfredzaamheid. Bijvoorbeeld van ouderen en jongeren. Hun vervoersmogelijkheden willen we verbeteren. Dat komt ook ten goede aan inwoners die vanuit onze dorpen naar steden reizen voor werk of studie. En aan mensen die naar onze gemeente komen om te werken of hun vrije tijd door te brengen.

In onze gemeente rijden 3 streek-en 2 buurtbussen. We blijven inzetten op een verbetering van het openbaar vervoer én steunen aanvullende initiatieven zoals vrijwilligersgroepen die het busvervoer in en rond de eigen kernen verzorgen.

In de toekomst neemt het autobezit af. Zeker jongeren vinden een eigen auto steeds minder belangrijk. Wij zetten in op 'mobility as a service'. Inwoners maken naar behoefte gebruik van openbaar vervoer, deelmobiliteit en eigen vervoer. Met name voor kleine kernen en het buitengebied liggen hier kansen.

samen maken we onze gemeente

Een gemeente met gelukkige inwoners? Die maken we samen. De overheid staat niet boven de samenleving, maar maakt er deel van uit. De gemeentelijke organisatie zet zich, samen met inwoners, in voor een leefbare gemeente. We maken het mensen makkelijk om mee te denken over beleid en (ruimtelijke) plannen: aan de voorkant, niet achteraf. Onze gemeentelijke organisatie moet klantvriendelijk, zichtbaar en bereikbaar zijn, zowel online als offline. We gaan vaker naar inwoners toe en maken het voor hen duidelijk waar ze terecht kunnen voor gemeentelijke diensten en advies, onder andere door speciale loketten. We denken actief mee en adviseren over plannen, in plaats van alleen te toetsen aan regels.

Daarnaast ligt er een verantwoordelijkheid bij inwoners en bedrijven. De gemeente biedt inwoners en bedrijven meer ruimte om initiatief te nemen. De rol van de gemeente wordt zo meer faciliterend; de samenleving is het startpunt.

veilige leefomgeving

We werken aan een veilige leefomgeving. Bij ruimtelijke ontwikkelingen passen we de ontwerpprincipes voor veiligheid toe, houden we rekening met overstromingsrisico's, bereikbaarheid voor hulpdiensten en veiligheid van kwetsbare groepen en functies. We zorgen dat inwoners bekend zijn met de risico's en weten hoe te handelen bij gevaar.

Ook bij het opwekken van duurzame energie houden wij rekening met de veiligheid en gezondheid van omwonenden. Zoals mogelijke geluidsoverlast (bijvoorbeeld door warmtepompen) of uitstoot van fijnstof (bij biomassaverbranding). We maken gebruik van de expertise van ketenpartners, nemen zorgen en belangen vanuit de samenleving serieus en betrekken mensen vroegtijdig bij de planvorming.

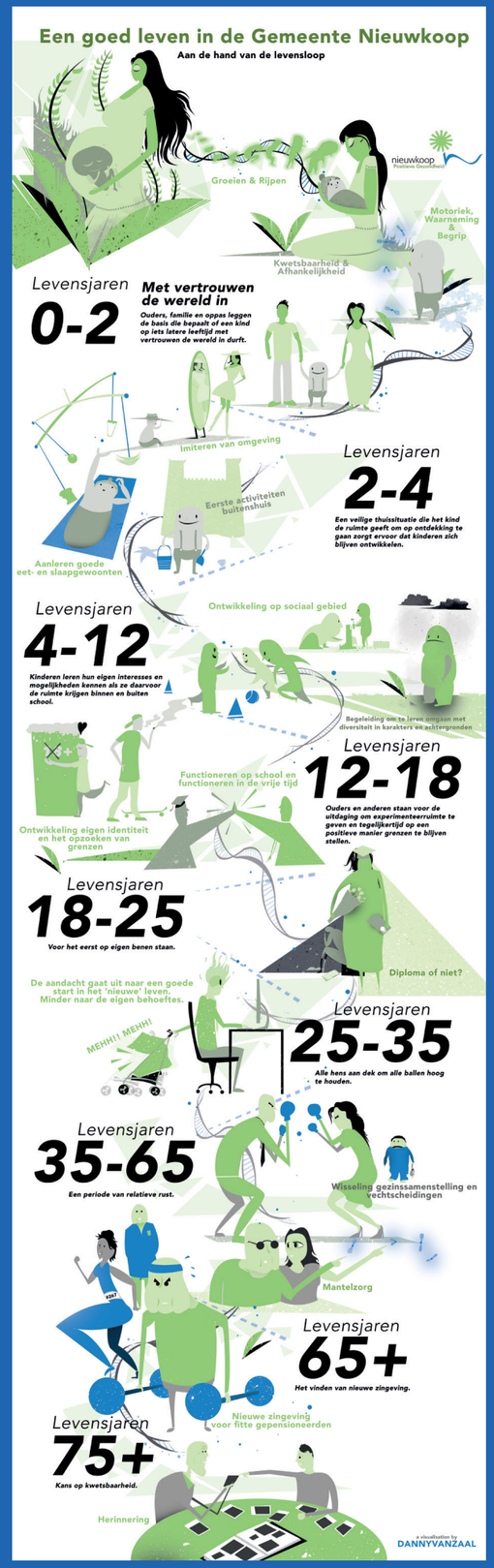
De gemeente zet zich in voor energiebesparing in woningen. Het is belangrijk is dat dit gepaard gaat met een goed binnenklimaat (comfort, ventilatie) en dat nieuwe bronnen van overlast worden vermeden.

beperken van hinder

In onze leefomgeving hebben we aandacht voor de balans tussen levendigheid en leefbaarheid. We streven naar de beperking van hinder voor omwonenden, zoals geluids-en geurhinder. Aandachtspunt is wel dat agrarische bedrijven, zoals veehouderijen, soms dicht bij de woonomgeving liggen. We moeten hier zelf ook rekening mee houden bij het aanwijzen van woningbouwlocaties. Luchtkwaliteit is in onze gemeente geen groot knelpunt voor de gezondheid.

Voor de gezondheid van mens en dier zijn ook donkere nachten van belang. Daarom streven we naar zo min mogelijk lichthinder. Daarnaast werken we aan een gezonde waterhuishouding (afvalwater). Uitgangspunt bij deze milieuaspecten is minimaal behoud, en waar mogelijk verbetering van de omgevingskwaliteit.

We hebben aandacht voor geluidsbewust bouwen en inrichten van de leefomgeving. Daarnaast blijven we het thema geluid regionaal onder de aandacht brengen. We zetten ons in voor hogere aanvliegroutes boven het Groene Hart, minder nachtvluchten en onderzoek naar start- en landingsbanen op zee.

het 'Levensloopmodel' dat onze gemeente hanteert om inzicht te krijgen in de specifieke behoefte per levensfase

STERKE DORPEN

foto Marcel Broek

Dertien levendige, karaktervolle dorpen en buurtschappen – daar bestaat onze gemeente uit. Dorpen met een eigen historie, met goede woningen, winkels en voorzieningen, bloeiende verenigingen én met bedrijven die lokaal betrokken zijn. Het is hier fijn wonen, ondernemen, recreëren en werken.

Wat komt er op ons af?

Onze regio kent nu al een flink tekort aan woningen. Veel mensen hebben moeite om een goede en betaalbare woning te vinden. Bovendien versterken de groeiende bevolking en dalende huishoudensgrootte de woningbehoefte. Om de kracht van onze dorpen te behouden, zijn er tot 2030 circa 1900 woningen nodig, en tot 2040 nog minimaal 400.

Onze samenleving heeft daarnaast te maken met sociale en economische veranderingen. Kopen en contact maken gebeurt steeds meer online. Bedrijven opereren steeds digitaler en grootschaliger. Dit heeft invloed op winkels, verenigingen, organisaties en bedrijven. Ook op het gebied van vervoer en mobiliteit veranderen dingen: elektrisch vervoer (auto en fiets), deelmobiliteit en op langere termijn misschien zelfrijdende auto's.

Onze dorpen zijn aantrekkelijke plekken om te wonen en werken, maar we zien ook dat er winkels leegstaan en dat bedrijventerreinen verouderen. Verenigingen en voorzieningen hebben soms moeite om genoeg mensen te vinden. Om onze dorpen vitaal te houden, vinden ondernemers, winkeliers en verenigingen het belangrijk om goed op nieuwe ontwikkelingen in te spelen.

Visie: behouden en slim versterken

We willen dat bestaande woonwijken, winkelgebieden en bedrijventerreinen prettige en goede gebieden zijn en blijven - duurzaam, flexibel, innovatief en met ruimte voor initiatief en ondernemerschap. Waar nodig versterken we deze plekken.

Om leegstand en leegloop tegen te gaan, gaan we ook meer met elkaar verbinden en slimmer combineren. En spelen we in op andere doelgroepen, zoals recreanten. Bijvoorbeeld door winkelgebieden compacter te maken en mogelijkheden te bieden voor horeca, recreatie, (zorg)voorzieningen, woningen, cultuur of werkplekken. Sterke winkelgebieden zijn een goede stimulans voor het openbaar vervoer. Belangrijk voor jong en oud!

De ruimte efficiënt, multifunctioneel en adaptief gebruiken is het uitgangspunt. In verschillende dorpen worden Integrale Kind Centra (IKC's) gebouwd om meerdere voorzieningen bij elkaar te brengen. Ook sport-, cultuur- of zorgvoorzieningen kunnen flexibele en slimme combinaties maken en door samenwerking elkaar versterken. En wijken en wegen worden zo ingericht dat ze met toekomstige veranderingen op het gebied van mobiliteit kunnen meebewegen.

Visie: compacte groei met behoud van karakter

We willen dat mensen hier goed en betaalbaar kunnen wonen. Daarom bieden we ruimte voor groei, op een manier en schaal die bij ons past. Zo kunnen jongeren, starters en jonge gezinnen hier (blijven) wonen en blijft onze bevolkingsopbouw evenwichtig en gezond. Dat is belangrijk: meer (jonge) inwoners en meer bezoekers zorgen voor levendigheid in onze winkelgebieden, onze voorzieningen en verenigingen. Dat willen we graag stimuleren!

De bouw van nieuwe woningen vindt verspreid over alle dorpen én allereerst binnen de bestaande dorpsgrenzen plaats. Zo houden we het landschap open en hebben we in onze dorpen alles dicht bij de hand. Maar om genoeg woningen toe te voegen, moeten we soms ook aan de randen van de dorpen bouwen. Dan bekijken we zorgvuldig waar dat kan.

We zien de invulling van onze woningbouwopgave als motor voor andere opgaven, zoals het voorzieningenniveau, duurzaamheid of gezondheid. Daarbij verliezen we onze historie, relatie met het landschap en bijzondere kwaliteiten niet uit het oog.

Op de volgende pagina's lees je hoe we dit willen bereiken.

"Als ik hier burgemeester was, zou ik (betaalbare) woningen bouwen, zodat er genoeg mensen in het dorp blijven wonen en het er leefbaar blijft."

een inwoner van onze gemeente

STERKE DORPEN – DIT WILLEN WE BEREIKEN:

extra woningen in alle dorpen

Extra woningen zijn nodig om het woningtekort tegen te gaan en houden onze dorpen sterk en levendig (winkels, voorzieningenniveau, werk). Tot 2040 voegen we ruim 2300 woningen toe. Betaalbaar wonen moet weer mogelijk zijn.

We willen dat alle dorpen vitaal blijven. Daarom voegen we niet alleen in de grote kernen woningen toe, maar in elk dorp. Zo kunnen jongeren en ouderen er blijven wonen of terugkeren. Het type en aantal woningen dat we bouwen, past bij de grootte en het karakter van het dorp.

We bouwen in principe zoveel mogelijk op vrijkomende locaties binnen dorpsgrenzen. Om aan de woningvraag te voldoen gaan we in een wat hogere dichtheid bouwen: dorpse compacte woonmilieus en woningtypes. Ruimte voor groen en een gezonde leefomgeving blijft daarbij belangrijk. Dat betekent dat we per locatie goede afwegingen maken. Niet alles past in de dorpen; als we aan de rand van een dorp in het landschap bouwen, gebeurt dit zorgvuldig en op een passende manier.

dorps karakter behouden

Onze dertien kernen hebben elk hun eigen karakter. Bij ontwikkelingen versterken en behouden we die ruimtelijke kenmerken van een kern, zoals historische bebouwingslinten en de relatie met het landschap. Ons dorpse en landelijke karakter onderscheidt ons van omliggende stedelijke gebieden. 'Dorpse' bouwhoogten passen hierbij. Wij streven naar een logische en passende samenhang in hoogtes, met passende dorpse bouwhoogten en op bijzondere plekken incidenteel een wat hoger accent.

Onze dorpen liggen in een uitgestrekt gebied waar land en water elkaar afwisselen. Er is een sterk contrast tussen de dorpen en het open landschap. Kerktorens zijn daarin herkenningspunten en geven elk dorp een uniek silhouet. We vinden het belangrijk dat kerken hun beeldbepalende karakter behouden. Daarom zijn er veel kerken als monument aangewezen. Daarnaast stimuleren we eigenaren tot het behoud van kerken, eventueel via herbestemming (functiewijziging).

historie en natuur geven identiteit

Cultuurhistorie en natuur 'om de hoek' dragen bij aan de identiteit en aantrekkingskracht van onze dorpen. Waar mogelijk versterken we de relatie met de natuur, het water en het landschap in de kernen. Bijvoorbeeld in Nieuwkoop, Noorden of Langeraar.

We willen ons bijzondere erfgoed behouden, versterken en koppelen aan andere opgaven. Erfgoed helpt bijvoorbeeld bij het stimuleren van recreatie en toerisme. En geeft meer waarde aan de leefomgeving: het maakt een plek aantrekkelijk om te wonen, te werken, winkelen of recreëren.

In onze gemeente bevinden zich rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten: bijzondere gebouwen, zoals de zogenaamde 'Russische boerderijen' en kerken. De gemeentelijke monumenten bevinden zich momenteel vooral in Nieuwveen. Dit komt omdat de voormalige gemeente Nieuwkoop tot de herindeling geen gemeentelijke monumenten heeft aangewezen. Met de aanwijzing van nieuwe monumenten willen we dit voor de hele gemeente gelijk trekken. Daarnaast ondersteunen we monumenteneigenaren in het onderhoud van hun panden.

aantrekkelijke dorpscentra

Het is belangrijk om de winkelcentra en het 'boodschappen-aanbod' in onze dorpen te behouden. Dit is wel afhankelijk van de klanten, die daar hun boodschappen doen. Om leegstand tegen te gaan, gaan we detailhandel meer concentreren in de winkelgebieden. Het aantal winkels buiten de centra willen we afbouwen.

Winkelgebieden blijven levendig en 'goed gevuld' door meer functies mogelijk te maken, bijvoorbeeld voor toeristen. Ook evenementen zorgen voor een grotere aantrekkingskracht. We versterken de woonfunctie in winkelcentra en stimuleren de komst van aanvullende voorzieningen, zoals zorgvoorzieningen of werkplekken voor ZZP'ers. Dit moet een logische aanvulling zijn op het centrum.

Met 'beleving' bieden winkelgebieden een sterk alternatief voor online shoppen. Zo kunnen zij klanten en bezoekers blijven trekken. Daarom maken we samen met ondernemers en andere partijen een visie voor de grotere centrumgebieden en voeren deze uit. Daarbij blijft de eigenheid van de kern zichtbaar en spelen we in op de behoefte aan lokale producten, winkels en horeca. Wij zetten in op samenwerking met meerwaarde, binnen een winkelgebied, tussen winkelgebieden, maar ook tussen winkeliers en gemeente.

bereikbaar én leefbaar

We werken aan het versterken van de verkeersverbindingen tussen de kernen en met de regio. Die verbinding is nu niet optimaal. In de spits staan wegen richting de snelwegen vol. Door het toenemende verkeer wordt dit probleem steeds groter. Ook het openbaar vervoer is ontoereikend. In het bijzonder zorginstellingen, bedrijventerreinen, winkelcentra en recreatieve voorzieningen zijn niet goed bereikbaar met het OV.

In de regio werken we aan een betere bereikbaarheid, mobiliteit en openbaar vervoer. We zetten in op een snellere verbinding van station Alphen aan den Rijn naar de sneltram in Uithoorn, via Nieuwkoop. We werken ook aan betere ov-verbindingen tússen de kernen in onze gemeente. Ook versterken we het regionale fietsnetwerk, bijvoorbeeld door de aanleg van ontbrekende schakels.

Er is veel doorgaand verkeer door de kernen. Voor de leefbaarheid wordt dit zoveel mogelijk om de dorpen geleid via de N-wegen. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht voor het omleiden van vracht- en landbouwverkeer.

We willen verkeersoverlast en drukte terugdringen in de dorpen. Dan moeten openbaar vervoer en langzaam verkeer wel een aantrekkelijk alternatief bieden voor de auto. We onderzoeken of centra autoluw kunnen worden en stimuleren het gebruik van fiets of deelauto. Gratis parkeren blijft de norm in de winkelgebieden, maar met een kritische blik op de parkeerdruk en parkeernormen. Minder auto's in de dorpen versterkt de leefbaarheid. Een gezonde, veilige leefomgeving is het uitgangspunt.

"De levendigheid van de dorpskernen is een belangrijk punt voor onze toekomst."

uit het gesprek met de dorpsraden

“Mensen blijven hier niet lang hangen en er is veel verstopt. We kunnen meer toegankelijk en zichtbaar maken!”

uit het gesprek met VVV Ontdek Nieuwkoop en Nieuwkoop Marketing

levendig door toerisme

Toerisme zorgt voor levendigheid en een groter draagvlak voor detailhandel, horeca, cultuur, natuur en erfgoed. Én niet te vergeten voor werkgelegenheid. Het toerisme in onze gemeente mag daarom op een duurzame, kleinschalige manier groeien. We willen het toerisme goed over onze gemeente en de seizoenen spreiden, dus zowel in ruimte als tijd.

We versterken het toeristische profiel van onze gemeente en maken daarbij nog beter gebruik van onze kwaliteiten. In de dorpen gaat het om het beter zichtbaar maken van kunst en ambacht (smederijen, Haagse School, monumenten) en om een sterkere relatie met de omliggende natuur.

In onze gemeente zijn veel vrijwilligersgroepen actief (musea, VVV, cultuur en evenementen, natuurbeheer, sport). Samen met ondernemersorganisaties zijn zij onmisbaar om de aantrekkingskracht van onze gemeente voor toeristen te vergoten. We zetten in op samenwerking tussen organisaties en een slimme bundeling van initiatieven.

We hebben in onze gemeente niet veel overnachtingsmogelijkheden. Die zien wij graag toenemen. We stimuleren initiatieven voor kleinschalige (verblijfs)recreatie met een bijzonder, onderscheidend karakter (zoals B&B, tiny house, trekkershut). We onderzoeken ook de mogelijkheden voor een middelgroot verblijfsrecreatiepark en de uitbreiding van bestaande hotels of de komst van een nieuw hotel.

zelfvoorzienende dorpen

Onze woonwijken moeten in 2050 energieneutraal en aardgasvrij zijn. Daarom gaan we in de dorpen aan de slag met energiebesparing in de woningen, aardgasvrije wijken (duurzame warmtevoorziening) en met duurzame energie (zonnepanelen op dak). We bieden mogelijkheden om verduurzaming van de eigen woning voor alle inwoners betaalbaar te maken. Bijvoorbeeld door huurdersvouchers.

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen hebben we aandacht voor energie-aspecten, zoals de oriëntatie van plannen en het samenspel met omliggende bebouwing voor energie-opwekking en uitwisseling.

Ook onze bedrijven en bedrijventerreinen stappen over op duurzame energiebronnen. Dat werkt het beste als bedrijven samen optrekken en tot slimme combinaties komen. Met onze bedrijven werken we aan kennisuitwisseling, het bijeenbrengen van partijen en mogelijk maken van initiatieven. Een deel van de warmte van de afvalwaterzuiveringinstallatie (AWZI) in Nieuwveen gaan we gebruiken voor het verwarmen en koelen van gebouwen op bedrijventerrein Schoterhoek II. De rest wordt al gebruikt voor de verwarming van zwembad Aarweide.

We stimuleren het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed, zoals sportaccommodaties en scholen. En we steunen eigenaren en gebruikers met het verduurzamen van monumenten.

De gemeente Nieuwkoop heeft zich aangesloten bij de landelijk ambitie om volledig circulair te zijn in 2050 en 50% minder gebruik van primaire stoffen te realiseren in 2030. Daarom onderzoeken en werken we samen met bedrijven en organisatoren aan circulaire verdienmodellen.

aantrekkelijke werkplekken

Bedrijven(terreinen) zijn belangrijk voor onze werkgelegenheid en daarom voor de leefbaarheid. Het huidige aanbod voorziet niet in de behoefte tot 2030. Daarom wordt circa 8 hectare grond strategisch voor MKB-bedrijven gereserveerd. Maar wij gaan in eerste instantie uit van intensiveren, herstructureren en verdere ontwikkeling van Schoterhoek II.

Onze bedrijven, bedrijventerreinen en glastuinbouwgebieden worden ook toekomstbestendig. De inzet richt zich op duurzaamheid, circulariteit, bereikbaarheid, een aantrekkelijke uitstraling en innovatief omgaan met (technologische) ontwikkelingen. Bij de keuze voor de locatie en het type bedrijvigheid houden we rekening met hinder voor omwonenden (geur, geluid, verkeer). We streven naar een goede balans tussen ruimte voor bedrijven en leefbaarheid.

We hebben enkele grote zorginstellingen in onze dorpen. Die zorgen voor veel werkgelegenheid. Door de toename van het aantal ouderen en een stijgende zorgvraag zal de zorgsector ook in de toekomst een belangrijke werkgever blijven.

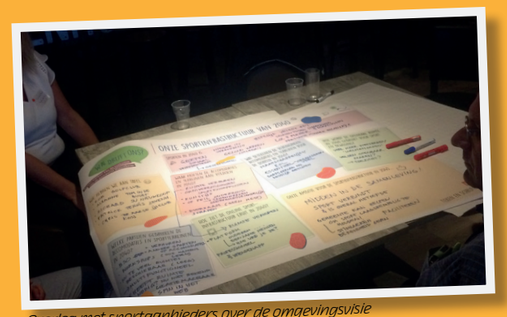
multi-functionele accommodaties

Voor de dorpen zijn goede en (multi)functionele school- en sportaccommodaties belangrijk. Hun faciliteiten, accommodaties en buitenruimten moeten zo goed mogelijk gebruikt worden. Het aanbieden van functies in multifunctionele accommodaties én het aansluiten op verschillende behoeften is daarbij cruciaal. We ontwikkelen daarom Integrale Kindcentra waarin samengewerkt wordt aan één aanbod voor onderwijs, opvang en ontwikkeling van kinderen. Daarnaast denken wij ook aan combinaties van sport met bijvoorbeeld zorg.

We gaan voor sterke en toekomstbestendige sport- en beweegaanbieders: verenigingen, stichtingen, kleine ondernemers, commerciële organisaties en (informele) groepen. We vinden het belangrijk om deze organisaties te ondersteunen. We stimuleren hen om zich meer als collectief te organiseren, en bieden ondersteuning om een veilige en positieve sportomgeving te realiseren en garanderen.

Bijeenkomst voor ondernemers over de omgevingsvisie

Overleg met sportaanbieders over de omgevingsvisie

Nieuwveen (foto: Martin Stevens)

De buurtbus in Langeraar

GROENE TOEKOMST

foto Ruben Griffioen

Onze groene en waterrijke gemeente ligt midden in het Groene Hart. De bijzondere landschappen én het groen in de dorpen zijn van grote waarde voor onze inwoners, bezoekers en voor het (agrarische) bedrijfsleven. Al deze mensen willen graag blijven genieten en gebruik maken van wat Nieuwkoop te bieden heeft.

Wat komt er op ons af?

Onze leefomgeving wordt beïnvloed door klimaatverandering. In de toekomst gaat het steeds vaker en harder regenen. Ook wordt het warmer en in sommige periodes juist droger. In het Klimaatakkoord heeft Nederland afgesproken dat we klimaatverandering tegengaan door meer groen en water aan te leggen en over te stappen op duurzame energiebronnen. Het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie geeft aan dat Nederland in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig moet zijn ingericht. Hier staan wij als gemeente voor en gaan wij ruimte voor maken.

We zien dat ons landschap door verschillende ontwikkelingen onder druk staat. We hebben te maken met (lokale) bodemdaling, achteruitgang van de biodiversiteit en met een stikstofprobleem dat zijn weerslag heeft op mens en natuur. Ook het waterbeheer en het in stand houden van onze waardevolle natuurgebieden blijft een grote uitdaging.

Agrarische bedrijven hebben (in het licht van deze opgaven) te maken met steeds strengere regelgeving. Het aantal agrarische bedrijven in onze gemeente is de afgelopen jaren afgenomen, onder andere door schaalvergroting. Het is nog niet duidelijk of dit in de toekomst doorzet in onze gemeente. We zien tegelijkertijd ook

Visie: leve het landschap!

Het landschap is de basis van onze leefomgeving en bepalend voor de identiteit van onze gemeente. Ons landschap met vruchtbare landbouwgronden en bijzondere natuur heeft ook een belangrijke economische waarde.

Wij willen het landschap levend houden en het versterken. Alle ‘gebiedspartijen’, zoals agrariërs, waterschappen, natuurbeheerders, de cumela-sector en gemeente, werken daarom samen aan een duurzame leefomgeving waarin landbouw, tuinbouw, natuur, het opwekken van energie en recreatie een sterk geheel vormen. Zo wordt de waarde van het Groene Hart in de Randstad vergroot en blijft ons landschap in de toekomst een belangrijk en levendig gebied, dat benut en beleefd kan worden door onze inwoners, agrariërs en bezoekers.

Visie: duurzame leefomgeving

Ons klimaat verandert en daar moeten wij ons op voorbereiden. In 2050 willen wij daarom een energieneutrale en klimaatbestendige gemeente zijn. Die doelstelling past ook goed bij onze groene karakter en bij onze inwoners en ondernemers die al actief zijn op het gebied van duurzaamheid.

Duurzaamheid staat voor ons niet op zichzelf. Wij geven daarom voorrang aan oplossingen waarmee we onze kernwaarden en onze gebieden verder versterken. Bijvoorbeeld door het combineren van water, wonen, energie, natuur en recreatie. Duurzaam, groen en waterrijk, met keuzes die passen bij onze mensen en bedrijven, in onze dorpen en in ons landschap.

Op de volgende pagina’s lees je hoe we dit willen bereiken.

Ruygeborg I

“Pas als je het landschap kan beleven, ga je ervoor zorgen.”

een inwoner van onze gemeente

GROENE TOEKOMST – DIT WILLEN WE BEREIKEN:

behoud karakter en openheid

Ons landschap bevat een unieke combinatie van cultuurhistorische waarden, zoals de veenweidegebieden, de plassen en de Oude Hollandse Waterlinie. De gebieden rond de Nieuwkoopse Plassen zijn hoog gewaardeerde historische structuren: ze herinneren aan de periode van turfwinning. Ons landschap kent een mooie afwisseling van weids veenweidelandschap, kleinschalig moerasgebied, veenplassen, veenriviertjes en hoger gelegen oeverwallen langs kanalen en de Meije. Kenmerkend zijn de hoogteverschillen tussen de diepe droogmakerijen en het 'bovenland'.

Het landschap is al eeuwenlang in verandering en dat proces blijft ook altijd doorgaan. We willen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maken en tegelijkertijd zorgvuldig inpassen, zodat de karakteristiek en geschiedenis van ons landschap voelbaar blijft. Behoud van de afwisseling en openheid van het landschap en cultuurhistorische elementen zijn daarbij van belang. Daarbij spelen onze agrariërs en gebiedsbeheerders een belangrijke rol.

erfgoed als kans

Ons landschap is rijk aan historie en erfgoed. Bij ruimtelijke ontwikkelingen houden we rekening met landschap, archeologie en cultuurhistorie. We zien ons erfgoed als inspiratiebron en aanjager van ruimtelijke plannen en nieuwe ontwikkelingen in het landschap. Historische elementen in het landschap zijn bovendien aantrekkelijk voor recreatie. Die willen we behouden en versterken.

Als er land- of tuinbouwbedrijven verdwijnen, bieden we ruimte voor nieuwe functies die passen binnen het karakter van het buitengebied. Vrijkomende monumentale boerderijen bieden kansen voor het realiseren van bijzondere woonmilieus, en blijven hierdoor behouden.

water: inspelen op het klimaat

Water is een belangrijk en prominent zichtbaar element in ons landschap en in onze dorpen. Klimaatverandering heeft veel gevolgen voor de waterhuishouding. Er is meer kans op droogte, maar ook op overstromingen en hevige regenval. We bereiden ons hierop voor: we willen dat ons grondgebied in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht met (meerlaagse) waterveiligheid als uitgangspunt.

Dat doen we door het vasthouden van 'gebiedseigen' water en door het creëren van meer ruimte voor water in het landschap, de openbare ruimte en op eigen terrein. Het toevoegen van oppervlaktewater biedt ook nieuwe mogelijkheden voor natuurontwikkeling, wonen en recreatie. Daarnaast werken we aan de verduurzaming van de waterketen, bijvoorbeeld door hergebruik van regenwater. Het verbeteren en instandhouden van de (chemische en ecologische) waterkwaliteit, onder andere in de plassen, is ook een punt van aandacht.

bodem en ondergrond versterken

Het behoud en verbetering van bodem en ondergrond zijn belangrijke onderdeel van de leefomgeving. Verslechtering van bodem en ondergrond moeten we daarom voorkomen.

In een gedeelte van de gemeente kampen we met een zakkende bodem door het inklinken van veengrond, mede als gevolg van onderbemalingen. Dit heeft consequenties voor het gebruik van het land en kan leiden tot verzakking van huizen en wegen. Daarom wordt samen met gebiedspartijen ingezet op het tegengaan van bodemdaling, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van 'natte natuur', flexibel peilbeheer en door innovaties in de landbouw, zoals onderwaterinfiltratie. Uitgangspunt is een goede afstemming van functies en waterpeil.

mogelijkheden voor landbouw

Een groot deel van ons landschap bestaat uit landbouwgronden, die belangrijk zijn voor de voedselvoorziening en economie. Die landbouw staat onder druk. Met grondeigenaren, provincie, waterschappen en regio werken we aan een toekomstbestendige en 'omgevingsbewuste' sector. Bij voorkeur niet met nieuwe regels, maar door het stimuleren van innovatie, nieuwe verdienmodellen en aanpassing aan veranderende omstandigheden. Het uitgangspunt is een gezond verdienmodel om veranderingen haalbaar te maken.

Zo willen we bodemdaling tegengaan, stikstofdepositie en CO_2-emissie verminderen én zorgen dat boeren op de lange termijn een bestaan hebben. De gemeente ondersteunt de landbouwsector bij de hervorming naar duurzame, vernieuwende bedrijfsmodellen en verkorting van de keten. In het bijzonder zetten wij in op circulaire, meer extensieve landbouw en het verstandig en duurzaam benutten van natuurlijke hulpbronnen. Dat pakken we in regionaal verband en samen met gebiedspartijen op.

ruimte voor verbrede landbouw

Verbrede landbouw geeft meerwaarde voor boer én omgeving. Bijvoorbeeld door streekproducten te ontwikkelen en deze aan plaatselijke winkels te leveren, door zorg, recreatie en horeca bij de boer, door natuurontwikkeling of natuurbeheer op agrarische percelen of door een bijdrage te leveren aan de energietransitie. We blijven deze verbreding van de landbouw mogelijk maken, maar bieden net zozeer ruimte voor specialisatie.

Agrariërs en kwekers houden de mogelijkheid voor beperkte verkoop van eigen producten en streekproducten (als aanvulling op hun bedrijfsvoering).

"Wij maken ons wel zorgen over onze toekomst. Bruggen slaan en samenwerken aan een gezamenlijk perspectief: dat is onze ambitie!"

uit het gesprek met Land- en Tuinbouworganisatie (LTO)

“Zorg ervoor dat, met de toename van de bevolking in de regio, de ruimte voor beleving van natuur en landschap ook toeneemt.”

uit het gesprek met Natuurmonumenten

tuinbouw van de toekomst

De glastuinbouw in het noorden van onze gemeente maakt deel uit van de Greenport Aalsmeer, het grootste sierteelthandelscentrum ter wereld. De Greenport heeft een ruimtelijke visie ontwikkeld op het gebied. Belangrijk is: voldoende grootschalig, modern glastuinbouwareaal en ruimte voor niches en specialisaties. Duurzaamheid wordt de komende jaren doorslaggevend in de glastuinbouw. Bijvoorbeeld door CO2 en restwarmte gebruiken, energiebesparing en -opwekking. Daarbij hoort ook slim gebruik en inzet van water.

Met name rond Ter Aar en Papenveer verdwijnt (verouderde) glastuinbouw op sommige locaties. Dit zorgt voor meer openheid in het landschap. In samenhang met herstructurering van incourante gebieden en sanering van verspreid glas, geldt Nieuw Amstel Oost I als potentiële hervestigingslocatie.

Wij ontwikkelen een visie op maatwerkgebieden voor de (glas)tuinbouw. Deze worden benoemd in de ruimtelijke visie van de Greenport en de Omgevingsverordening Zuid-Holland. Uitgangspunten zijn een geclusterde aanpak, blijvend perspectief voor duurzame glastuinbouwontwikkelingen en ruimte voor andere initiatieven met meerwaarde.

natuur beschermen en versterken

In het zuidelijke deel van onze gemeente ligt natuurgebied De Nieuwkoopse Plassen en De Haeck. Dit is beschermd (Natura 2000, Europees natuurnetwerk) en is het leefgebied van bijzondere plant- en diersoorten. De Nieuwkoopse Plassen zijn cultuurhistorisch en ecologisch beter bewaard gebleven dan vergelijkbare plassengebieden in de omgeving. Dat komt doordat we met diverse gebiedspartijen werken aan instandhouding, natuurherstel en passende vormen van recreatie. De Natura2000 doelstellingen blijven leidend bij wat we in het Nieuwkoopse plassengebied toelaten en voor het beheer.

Onze natuur wordt verstoord door verschillende ontwikkelingen. De luchtvaart bedreigt de natuurwaarden en beleving van het stiltegebied. De stikstofbelasting vanuit diverse bronnen is te hoog. En de soortenrijkdom, ookwel biodiversiteit, gaat in Nederland hard achteruit. Daarom werken we aan het versterken van de natuur en vergroten van de biodiversiteit in de gemeente. Hierin hebben (agrarische) natuurverenigingen én individuele agrariërs een belangrijke rol.

nieuwe natuur ontwikkelen

De afgelopen jaren zijn er meerdere nieuwe natuurgebieden aangelegd, zoals de Groene Jonker en Ruygeborg I. Ze horen bij het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Dit netwerk voltooien we samen met natuurorganisaties, waterschappen en regionale partners. Die nieuwe natuurgebieden dienen meerdere doelen. Door een betere verbinding tussen de natuurgebieden maken we ze robuuster en beter bestand tegen invloeden van buitenaf. Nieuwe natuur zorgt ook voor het verbeteren van de biodiversiteit en waterhuishouding. Bovendien is meer natuur aantrekkelijk en gezond voor inwoners en bezoekers en kunnen we de recreatie beter spreiden.

Nieuwveen (foto: Ontdek Nieuwkoop)

meer recreatie in het Groene Hart

Het Groene Hart is een bijzonder, door mensenhanden gemaakt landschap. Het is ook één van de minst bezochte toeristische gebieden van Nederland. En dat terwijl het gebied in het meest dichtbevolkte deel van ons land ligt. Voor de vitaliteit van het Groene Hart werken we in de regio samen aan een duurzame groei van het toerisme en het beter op de kaart zetten van het Groene Hart als recreatieve regio.

‘Topnatuur, eeuwenoud landschap en de plassen’ zijn daarbij onze Nieuwkoopse kernwaarden. Die willen we versterken.

toegankelijk landschap

We willen ons landschap beter toegankelijk en bekend maken. Een goede balans tussen natuur en recreatie is daarbij essentieel. We zorgen voor een betere spreiding van toeristen, goede zonering en handhaving van gedragsregels.

Waterrecreatie is een belangrijk onderdeel van onze recreatieve sector. Ons plassengebied is geschikt voor rustige beleving vanaf het water, per kano, roeiboot, met een hengel in de hand, of op de schaats. Die rust onderscheidt ons van andere plassengebieden in de regio, die druk bezocht worden door liefhebbers van zeilsport en gemotoriseerde pleziervaart. In de Nieuwkoopse Plassen werken we met een zonering die varen mogelijk maakt zonder aantasting van kwetsbare natuur.

Belangrijk is een betere beleving van het water: door de toegankelijkheid en het zicht te verbeteren, terughoudend te zijn met bebouwing en door meer aanlegmogelijkheden. We vergroten de aantrekkelijkheid van de Langeraarse Plassen. In het agrarisch gebied bieden we mogelijkheden voor dag- en verblijfsrecreatie bij de boer.

Wandelen en fietsen zijn een populaire, groeiende én gezonde vrijetijdsbesteding. Ons landschap biedt hiervoor mogelijkheden die veel beter benut kunnen worden. We breiden het wandelnetwerk uit in combinatie met nieuwe natuur. We onderzoeken de mogelijkheden voor routes door natuurgebieden en agrarisch land. De toename van (elektrisch) fietsen vereist een goed lokaal en regionaal netwerk met aantrekkelijke routes over bredere fietspaden.

energie-opwek in het landschap

In onze regio stellen wij samen een Regionale Energie Strategie (RES) op. Hierin maken we keuzes voor het opwekken van duurzame energie. Regio Holland Rijnland zet in op 1,03 TWh (3,7 PetaJoules) duurzame energie-opwek in 2030. In onze gemeente werken we daaraan mee door (planologisch) ruimte te maken voor duurzame productie van elektriciteit.

In ons landschap gaan we daarom op zoek naar locaties die geschikt zijn voor zonnevelden. Dat heeft invloed op het gebruik en de uitstraling van het landschap; boven- én ondergronds. Bij plannen van initiatiefnemers voor energie-opwek houden we altijd oog voor andere opgaven, zoals woningbouw, natuur en recreatie. We houden rekening met milieu-effecten vragen initiatiefnemers om inwoners bij de plannen te betrekken.

We sluiten onze beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en Natuur Netwerk Nederland) uit als zoekgebied voor de opwerk van energie. We maken ons daar hard voor in de regio en bij hogere overheden.

In onze gemeente liggen ook kansen voor het gebruik van ondiepe bodemwarmte, warmte uit oppervlaktewater, uit afvalwater en restwarmte uit de glastuinbouw. Dit onderzoeken we in de Transitievisie Warmte, waarin we de kansrijkheid van wijken aangeven voor warmtesystemen als alternatief voor aardgas.

innovatief in duurzame energie

De agrarische sector heeft veel interesse en ruimte voor het opwekken van duurzame energie. Zonnepanelen op bedrijfsdaken zijn al een goede optie. Daarnaast onderzoeken we de kansen voor kleine windmolens op het erf. BInnen de Greenport Aalsmeer wordt samengewerkt aan het verduurzamen van de glastuinbouwsector.

Bedrijven in onze gemeente hebben een belangrijke voortrekkersrol in de energietransitie en verduurzaming. Dit willen we stimuleren door goed samen te werken en kansrijke initiatieven verder te brengen. In onze gemeente zijn veel ondernemers actief op het gebied van duurzaamheid en energie. Een groeiende sector die we willen stimuleren. Wij willen ons profileren als onderdeel van een regio waar duurzame innovaties als proefprojecten onderzocht worden.

We willen ook dat onze inwoners profiteren van de opbrengsten van de energietransitie. Daarom stimuleren we zonnepanelen op daken van woningen en het werk van energiecoöperaties. Daarnaast is ons uitgangspunt dat onze inwoners meeprofiteren van de opbrengst van grootschalige duurzame energieopwekking.

duurzame mobiliteit stimuleren

Er zijn steeds meer mogelijkheden voor duurzame mobiliteit en gezonder, veiliger en schoner vervoer. Regionaal zetten wij ons in voor beter en sneller openbaar vervoer, het aanleggen en versterken van regionale (snel)fietsroutes en het stimuleren van deelautogebruik en electrisch vervoer.

We willen voorkomen dat kwetsbare infrastructuur in het landschap te zwaar wordt belast. Daarom stimuleren we dat inwoners en bezoekers zich op een duurzame manier verplaatsen. Lange stukken gaan met de auto of het openbaar vervoer, korte stukken met de fiets, te voet (of met de boot).

groen de dorpen in: klimaatneutraal

Onze inwoners vinden groen belangrijk. Een groene omgeving verzacht de effecten van klimaatverandering, draagt bij aan biodiversiteit, zorgt dat mensen zich prettig voelen en heeft nog andere gezondheidseffecten. Zo kan groen hittestress verlagen.

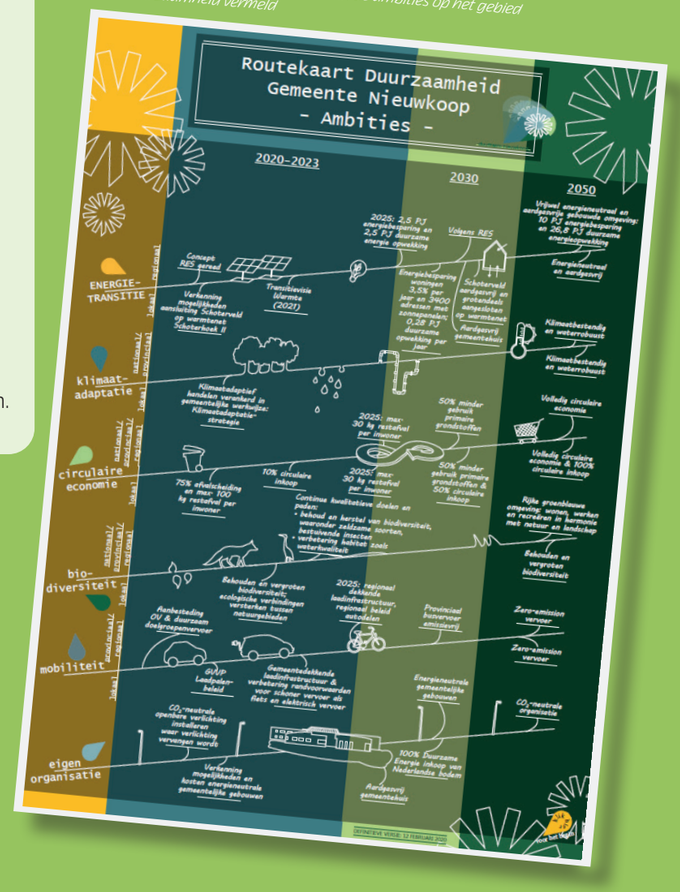
In onze bestaande leefomgeving en bij nieuwe ontwikkelingen maken we zachte overgangen naar het landschap en trekken het landschap de wijken in. In onze woongebieden houden we rekening met klimaatverandering. Wijken worden klimaatbestendig, klimaatadaptief en klimaatneutraal, met veel groen en water. We zorgen voor meer en diverser groen in onze woongebieden, gaan natuurinclusief bouwen en stimuleren inwoners hun tuin te vergroenen.

Een robuust watersysteem is belangrijk in onze dorpen. We houden regenwater langer vast en voeren het zoveel mogelijk af naar het oppervlaktewater en grondwater in plaats van naar de riolering.

Groen speelt ook een rol om winkelgebieden aantrekkelijk te houden. We versterken de beleving van de centra door (waar mogelijk) de verbinding met het omliggende landschap te maken en groen en water toe te voegen. Dit zorgt voor meer koelte op hete dagen. In de winkelcentra willen we ook meer doen op het gebied van duurzaamheid.

Ook bedrijventerreinen kunnen bijdragen aan vergroening, klimaatadaptatie en de inpassing in het landschap. Bij revitalisering van bedrijventerreinen werken we aan meer groen, water en/of groene daken of gevels. Deze terreinen worden daarmee aantrekkelijkere en gezondere plekken om te werken.

In de Routekaart Duurzaamheid staan de ambities op het gebied van duurzaamheid vermeld

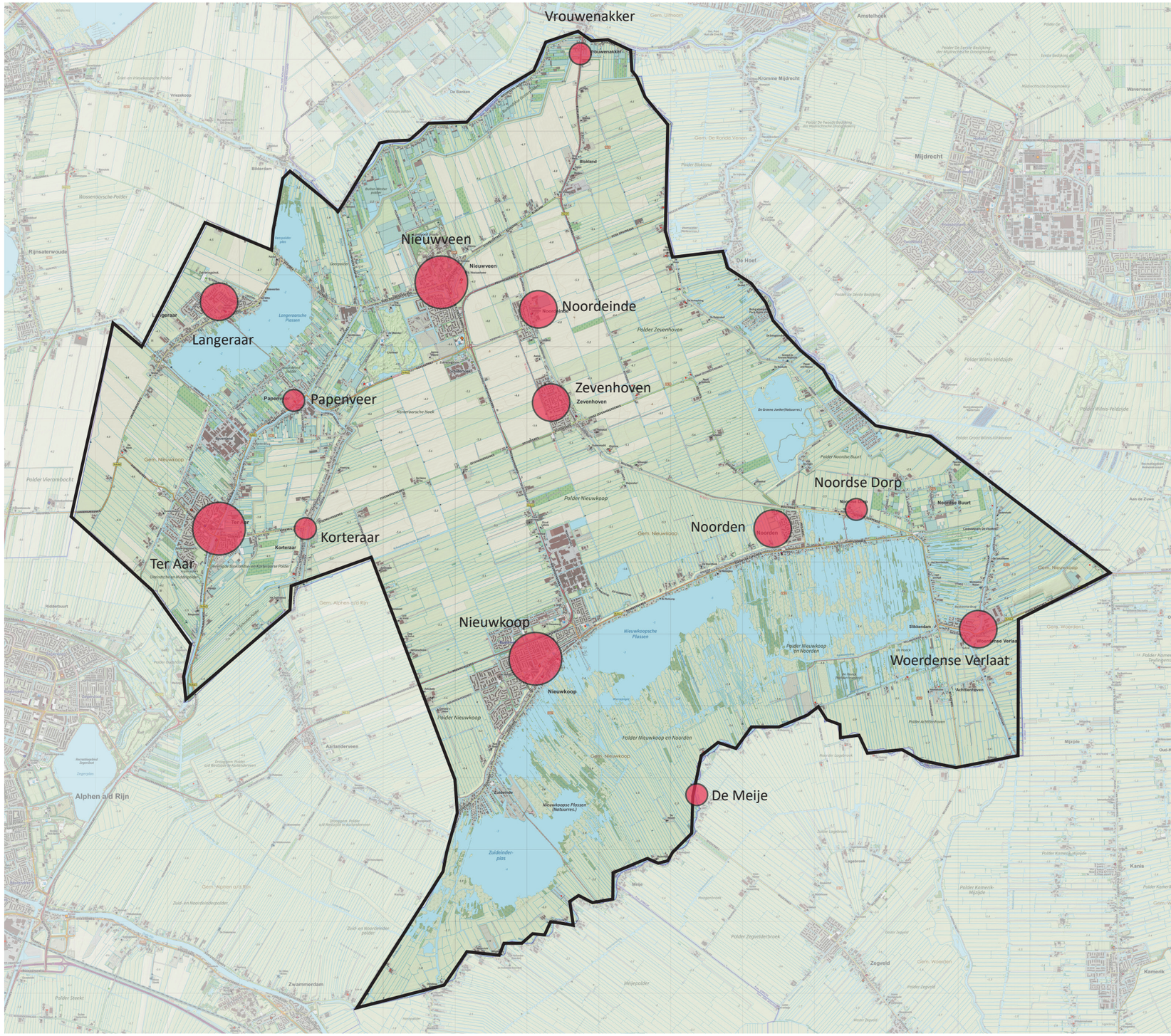

UITWERKING VAN DE VISIE

De omgevingsvisie krijgt pas écht betekenis op het niveau van de dorpen en het landschap. De betekenis van de visie zal ook per gebied anders zijn. Op de volgende pagina's volgt daarom een nadere uitwerking van de visie.

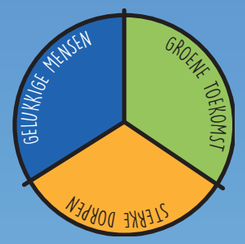
Eerst laten we de samenhang tussen de verschillende ambities per gebiedstype (woonwijk, bedrijventerrein, natuurgebied etc.) zien. Dat doen we aan de hand van een panorama. Dat vindt u op de volgende bladzijde.

Daarna geven we aan wat de visie nu en in de toekomst betekent voor de verschillende dorpen en landschappen in onze gemeente. Deze uitwerking is ingedeeld in drie zones: het noorden, midden en zuiden van onze gemeente.

het grondgebied van onze gemeente met alle dorpen

INFOGRAPHIC: EEN SAMENHANGENDE AANPAK IN ELK TYPE GEBIED

Bij elke ontwikkeling in onze leefomgeving willen we dat onze drie ambities (gelukkige mensen, sterke dorpen en groene toekomst) in samenhang met elkaar worden nagestreefd.

Hieronder zijn onze eerder genoemde ambities in een panorama afgebeeld. Hiermee wordt in één oogopslag duidelijk waar we de komende jaren in de verschillende type gebieden mee aan de slag gaan. En hoe de ambities met elkaar samenhangen.

- Een veilige en gezonde leefomgeving
- Beperken van hinder
- Balans tussen verkeer, veiligheid en leefbaarheid
- Meer recreatie in het Groene Hart
- Water: inspelen op het klimaat
- Nieuwe natuur ontwikkelen
- Samen maken we onze gemeente!
- Historie en natuur geven identiteit aan de dorpen
- Rust en ruimte in het groen
- Beleefbaar en toegankelijk landschap
- Goede mogelijkheden om te bewegen
- Water: inspelen op het klimaat
- Natuur beschermen en versterken
- Groen de dorpen in: klimaatneutraal!
- Water: inspelen op het klimaat
- Bodem en ondergrond versterken
- Energie: zelfvoorzienende dorpen
- Extra woningen in alle dorpen
- Ontwikkeling past bij dorps karakter
- Goede overgangen naar het landschap
- Woningen voor alle levensfasen

Sterk buitengebied

Waardevolle natuurgebieden

Nieuwe & bestaande toekomstbestendige woongebieden

ontwerp: Carnero

Toegankelijke openbare ruimte

Vervoer voor iedereen: auto, fiets, te voet, OV en deelmobiliteit

Goede en snelle OV-verbindingen

Duurzame mobiliteit stimuleren

Een beleefbaar en toegankelijk landschap

Aantrekkelijke dorpscentra- detailhandel concentreren

Groen en water: beleefbaar, gezond, duurzaam

Toerisme zorgt voor levendigheid

Gastvrij voor inwoners en toeristen

Tuinbouw van de toekomst

Mogelijkheden voor de landbouw

Ruimte voor verbrede landbouw

Dorps karakter behouden

Historie en natuur geven identiteit

Balans tussen verkeer, veiligheid en leefbaarheid

Behoud karakter en openheid

Zichtbare historische objecten en structuren

Energie-opwek ingepast in het landschap

Innovatief in duurzame energie

Duurzaam (maatschappelijk) vastgoed

Multifunctionele accomodaties

Ruimte voor ontmoeting

Aantrekkelijke werkplekken

Ruimte om te leren, werken en ondernemen

Ruimte voor water en groen op bedrijventerreinen

Water: inspelen op het klimaat

Bodem en ondergrond versterken

Goede overgangen naar het landschap

Welkom

Aantrekkelijke centra en multifunctionele accommodaties

Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Sterk buitengebied

HET NOORDEN VAN ONZE GEMEENTE

In het noordelijke deel van onze gemeente bevinden zich de kernen Langeraar, Papenveer, Nieuwveen en Vrouwenakker. In dit gebied is glastuinbouw een belangrijke factor, die ook in de toekomst het gebied zal beïnvloeden. Vanwege de geografische ligging is het een dynamisch gebied waar veel gebeurt en mogelijk is. Door een betere clustering én de transformatie van glastuinbouw ontstaat hier echter ook een kans om de kwaliteit van de leefomgeving te versterken. Daar wordt al hard aan gewerkt: natuur, woningbouw en kleinschalige recreatie krijgen in dit gebied meer ruimte. Het noorden van de gemeente blijft zo dynamisch, levendig, aantrekkelijk en in balans!

TYPERING VAN HET GEBIED NU

Glastuinbouw
De glastuinbouw is goed zichtbaar in dit gebied: onderdeel van de Greenport Aalsmeer, het grootste sierteelthandelscentrum ter wereld. Deze glastuinbouw bestaat uit verschillende, verspreid liggende clusters, elk met een eigen karakter en toekomstperspectief. De grootste clusters zijn Bovenland (Nieuwveens Jaagpad tot Ruigekade, grenzend aan de Amstel) en het concentratiegebied Nieuw Amstel (bij Nieuwveen).

Langeraarse Plassen en Geerpolder
De Langeraarse Plassen zijn een gebied met laagveenplassen, tussen de dorpen Langeraar en Papenveer en ten westen van Nieuwveen. Er zijn drie plassen (twee recreatieplassen en één plas in het natuurgebied), die slechts worden gescheiden door oude veenkades. De Zuidplas (ca 65 ha) en een deel van de Noordplas (ca 65 ha, ook Oostplas genoemd) grenzen direct aan het dorp Langeraar en aan de glastuinbouw langs de Paradijsweg bij Papenveer. Deze plassen worden veel gebruikt voor watersport. Op de Noordplas wordt gewindsurft en op de Zuidplas is een zeilvereniging actief. De Geerpolder Plas of Geerplas (ca 35 ha, eigendom Staatsbosbeheer) ligt in een open, agrarisch gebied met (naar het oosten) een venig graslandengebied met weidevogels.

Langeraar en Papenveer
Langeraar en Papenveer zijn twee groene, kindvriendelijke dorpen, met een prachtige ligging aan de Langeraarse plassen. Langeraar is een typisch lintdorp. Hier vind je de kerk en winkelcentrum De Strooplikker, vernoemd naar het gelijknamige beeld. Het beeld van de strooplikker, een turfsteker, is het middelpunt van Langeraar. Door het wegsteken van turf zijn de Langeraarse plassen ontstaan.

Langeraar vanaf de Langeraarse plassen

Langeraar en Papenveer zijn dorpen waar mensen echt betrokken zijn en aansluiting vinden door het verenigingsleven. Het kleinschalige Papenveer staat daarnaast bekend om de tuinbouw, de brug en de sluis. Als je vraagt naar de meest geliefde plekken in Langeraar en Papenveer ontkom je eigenlijk niet aan de surfsteiger en het Kerkpad. Dit zijn zeer gewaardeerde plekken in het dorp.

Nieuwveen
Nieuwveen is een voormalig veendorp. Een dorp met een rijk historisch verleden dat nog steeds zichtbaar is in veel gebouwen. Het geeft het dorp karakter. Het centrum is dan ook aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Daarnaast is Nieuwveen heerlijk rustig en landelijk. Je kunt hier lekker ontspannen in het groen en genieten van het landschap rondom het dorp. Voor de dagelijkse boodschappen kun je terecht in de dorpskern. Ook kent Nieuwveen bijzondere plekken zoals Landgoed Ursula (naast een grootschalige zorginstelling ook een kinderboedrerij en camping), Golf & Countryclub Liemeer en zwembad Aarweide. Men kent elkaar in Nieuwveen. Daardoor zetten veel mensen zich in als vrijwilliger of zijn lid van een vereniging.

Vrouwenakker
Vrouwenakker is een klein buurtschap in onze gemeente. Het heeft een bijzondere ligging aan de Amstel. Dit zorgt voor een mooi uitzicht waar mensen ook van genieten tijdens het varen, zwemmen, schaatsen of fietsen. In Vrouwenakker zijn saamhorigheid en ontmoeting erg belangrijk. Je vindt er veel ondernemers in de glastuinbouwsector. Het woningaanbod in Vrouwenakker is eenzijdig en beperkt. Inwoners zijn qua voorzieningen, winkels, scholen, verenigingen vooral gericht op De Kwakel. Vanwege de kleine omvang van het buurtschap zijn er vrijwel geen voorzieningen aanwezig. Dit is logsich, maar een gezamenlijke plek wordt wel gemist. Al is het maar een bankje of een speelgelegenheid. Het verkeer (provinciale weg) is een punt van aandacht.

'Kas zonder Gas' in Ter Aar

HET GEBIED IN DE TOEKOMST

Rondom Langeraar en Papenveer

In en om Langeraar en Papenveer komen de komende jaren een aantal ontwikkelingen samen die elkaar kunnen versterken. Inwoners, ondernemers, waterschap en natuurorganisatie werken met de gemeente aan een levendig en vitaal gebied, **waarbij de prachtige ligging aan de plassen véél beter wordt beleefd en benut.**

W In Langeraar wordt gewerkt aan (de afronding van) een aantal **woningbouwprojecten**, zoals Langeraar Oost/Vivero, de Drooghmakerij en Landgoed Langeraar. Er komen woningen in diverse prijsklassen, ook sociale huurwoningen. Het landgoed is toegankelijk en biedt recreatiemogelijkheden. Rond 2023 wordt ook gestart met opstellen van een visie voor Langeraar Noord-West, West en Langeraar Waterzuivering. Hierbij wordt onder andere de mogelijkheid van woningbouw onderzocht, bijvoorbeeld kleinere woningen voor starters of senioren.

W Daarnaast worden er woningen gebouwd aan de zuidoostkant van de Langeraarse Plassen (Paradijsweg-West). De gezamenlijke eigenaren werken hier aan een **combinatie van wonen, natuur en recreatie én meer doorzichten naar de plassen**. De transformatie van glastuinbouw biedt ook voor Papenveer kansen op het gebied van recreatie en woningen.

R Op initiatief van inwoners is in de Langeraarse Plassen het Papeneiland gerealiseerd met een uitkijktoren, trimtoestellen, een strandje en aanmeerplek voor de scouting. We streven naar het versterken van recreatieve mogelijkheden van de plassen en verwelkomen initiatieven die hieraan bijdragen. **Het waterschap werkt aan een betere waterkwaliteit in de plassen**. In combinatie met natuurontwikkeling en wandelmogelijkheden rondom de Geerpolderplas is hier voor inwoners en recreanten steeds meer te beleven.

C De genoemde ontwikkelingen bieden mogelijkheden voor het centrum van Langeraar. Dat heeft nu een onzeker toekomstperspectief, met uitzondering van de supermarkt. Die kan door de nieuwe woningbouw wellicht wat uitbreiden. Uitbreiding van het áántal winkels is niet aan de orde. Wel zijn er kansen voor kleinschalige daghoreca. De kleine markt is belangrijk voor de leefbaarheid. **Rondom De Strooplikker moet de ruimtelijke structuur en de beleving worden verbeterd. De winkels liggen verscholen, net als de plassen en het historische Kerkpad. Die zijn niet zichtbaar vanaf het centrum.** Dat willen we aanpakken.

V In Langeraar komt een **IKC (integraal kindcentrum)**. Het dorp heeft geadviseerd om deze op de huidige locatie van de school te bouwen om zo het centrum te versterken. De verschillende ontwikkelingen worden in samenhang bekeken. Ook voldoende ruimte voor het verenigingsleven blijft hierbij voor Langeraar belangrijk.

Rondom Nieuwveen en Vrouwenakker

In Nieuwveen hebben de inwoners veel ideeën voor **een toekomstbestendig dorp mét historisch karakter**. Saamhorigheid en voorzieningen zijn voor hen van belang, net als het leefbaar houden van het dorp. Dit gebeurt door een combinatie van ontwikkelingen:

In en aan de rand van Nieuwveen komen nieuwe **woningen**. De Verwondering wordt afgerond. Deze voorziet in de behoefte aan vrije kavels en twee onder één kap woningen. Op Teylerspark II en Teylersplein zijn woningen voor jongeren (wellicht ook jonge gezinnen en starters) gepland. In het centrum worden huurwoningen voor jongeren en senioren gebouwd in een groene omgeving. De lege plek in het centrum wordt herontwikkeld en er komt een verbinding met Landgoed Ursula. Voor Ipse De Bruggen worden hier mogelijk enkele woningen gerealiseerd.

Het **toekomstperspectief voor centrum van Nieuwveen** is hierdoor goed. De focus ligt op dagelijkse boodschappen. Een eventuele uitbreiding van de supermarkt is mogelijk, maar moet passen bij het lokale karakter. Uitbreiding van het áántal winkels lijkt niet aan de orde.

In Nieuwveen wordt ook een **IKC** ontwikkeld, mogelijk in combinatie met sport. Zo worden verschillende voorzieningen in het dorp versterkt. Op de vrijkomende schoollocatie(s) ontstaat dan ruimte voor nieuwe woningen.

Het gebied rondom de golfclub en het zwembad is nu al gericht op **recreatie en vrije tijd**. Het versterken van de zuidoostzijde van de Langeraarse Plassen (natte kant Paradijsweg) kan dit hele gebied nog meer aantrekkingskracht geven. Tussen Teylerspark I en II en de provinciale weg komt bovendien een klein park.

Bedrijventerrein Schoterhoek wordt uitgebreid met **Schoterhoek II, een duurzame gebiedsontwikkeling**. Hier komt een warmtenet (warmterivier) met gezuiverd rioolwater van de Afvalwaterzuiveringsinstallatie als warmtebron. De bedrijven op Schoterhoek II worden eigenaar van dit systeem via een coöperatie.

Voor de maatwerkgebieden van de glastuinbouw wordt een visie ontwikkeld. We gaan uit van een geclusterde aanpak, blijvend perspectief voor duurzame glastuinbouw en ruimte voor andere initiatieven met meerwaarde.

Een minder eenzijdig woningaanbod is voor Vrouwenakker belangrijk. **Daarom willen we hier in beperkte mate passende woningbouw mogelijk maken**, in combinatie met een kleine ontmoetingsplek in de buitenruimte. Afhankelijk van de ontsluitingsmogelijkheden onderzoeken we ook of een wat grotere woningbouwlocatie mogelijk is. Woningbouw maakt het mogelijk dat ouderen of jongeren in Vrouwenakker blijven wonen en draagt bij aan het behoud van de sociale cohesie.

Vrouwenakker

Nieuwveen

Langeraar

Papenveer

visie: ontwikkelen/versterken van:

- woningen
- bedrijventerrein
- natuurgebied
- recreatieve functie
- centrumgebied
- voorziening (sport/maatsch.)
- glastuinbouw (maatwerkgebied)
- uitzicht en beleving

HET MIDDEN VAN ONZE GEMEENTE

Kenmerkend voor het middengebied van onze gemeente is het Hollandse landschap en het agrarische karakter. Diepe polders en droogmakerijen met verkaveling haaks op de wegen bepalen het beeld. In dit gebied bevinden zich de kernen Ter Aar, Korteraar, Noordeinde en Zevenhoven. In het oosten vind je de rivier 'De Kromme Mijdrecht' en in het westen het brede Aarkanaal. Het middengebied blijft in de toekomst een belangrijk landbouwgebied - het leent zich er ook goed voor met de grote en uitgestrekte percelen. In de dorpen zijn de centra een belangrijk aandachtspunt.

Een toekomstbestendig agrarisch landschap met aantrekkelijke dorpen en een weids uitzicht: daar werken we aan!

TYPERING VAN HET GEBIED NU

Ter Aar en Korteraar
Ter Aar is van oorsprong een agrarische kern. Het dorp heeft nu zo'n 9000 inwoners en alle benodigde winkels en voorzieningen bij de hand. Helaas heeft het centrum maar weinig historie en sfeer volgens de inwoners. De ligging aan het Aarkanaal en de Ringdijk zijn kenmerkend voor Ter Aar, maar dit wordt zeker in het centrum niet beleefd. Inwoners noemen ook het Argonnepark als een fijne plek in het dorp. Vanuit economisch oogpunt zijn het bedrijventerrein Bovenland, de winkels in het centrum en de Intratuinlocatie belangrijk.

Ten zuidwesten van Ter Aar vind je het kleine lintdorp Korteraar met de mooie Hogedijk (een pelgrimsroute!). Hier wordt het uitzicht over de polders zeer gewaardeerd. Kenmerkend voor Korteraar is de Korteraarseweg en het gemaal. Zowel Korteraar als Ter Aar zijn gemoedelijke dorpen waar inwoners zich verbonden voelen met elkaar en hun omgeving. In beide dorpen loop je zo de polder in. Dat geeft een enorm gevoel van vrijheid.

Zevenhoven en Noordeinde
Zevenhoven en Noordeinde zijn leuke dorpen waar men geniet van het goede leven. Er is rust. Er is ruimte. Het is er kindvriendelijk. "Klein maar fijn!". De landelijke vergezichten en het uitzicht over de weilanden zijn belangrijk voor de inwoners van Zevenhoven en Noordeinde. Zij zijn betrokken bij hun dorp en nemen initiatief. Zo is er een actief verenigingsleven en hebben veel inwoners goed contact met hun buren. In Noordeinde vind je achter de Johannes Geboortekerk een stiltetuin met een Lourdesgrot. Verder zijn hier weinig voorzieningen. In Zevenhoven is een klein centrum voor dagelijkse boodschappen.

Polders en droogmakerijen
Het buitengebied rond Nieuwveen en Zevenhoven kenmerkt zich door het grootschalig en open droogmakerij-landschap, met lintbebouwing langs de hoger gelegen 'ontginningsassen', verspreide boerderijen in de polder, bomenrijen langs de wegen en beplanting in lijnen op de erfgrenzen. Deze polders worden gebruikt voor grondgebonden landbouw.

Groene Jonker
De Groene Jonker is een betrekkelijk nieuw natuurgebied met veel water, rietkragen en natte gras- en moeraslanden. Een leefgebied van veel bijzondere weide- en moerasvogels en met goede wandelmogelijkheden. De Groene Jonker is in 2008 afgerond en verbindt de Nieuwkoopse Plassen (als 'stepping stone') met de Vinkeveense Plassen. Planten en dieren krijgen hierdoor meer ruimte om te overleven. De Groene Jonker zorgt voor ook waterberging. De waterstanden wisselen per seizoen; hoog (nat) in de winter en laag (droog) in de zomer. Dit is goed voor de vogels, maar ook voor het inspelen op het veranderende klimaat. De Groene Jonker is de afgelopen jaren een geliefd gebied geworden bij inwoners, recreanten en natuurliefhebbers.

Kromme Mijdrecht
De Kromme Mijdrecht is een meanderend riviertje dat loopt van Woerdense Verlaat naar de Amstel. Het heeft een lengte van iets meer dan tien kilometer en wordt gebruikt om te varen, langs te fietsen of wandelen. Langs de Kromme Mijdrecht liggen ook enkele bungalowparken.

De Kromme Mijdrecht helpt de polders ernaast om water af te voeren. Maar door het zakken van die polders ligt de rivier nu ruim 1,5 meter hoger. Daarom zijn er twee gemalen: Zevenhoven en Noordse Buurt. Deze pompen het water uit de polders naar de rivier.

Zevenhoven

Groene Jonker

HET GEBIED IN DE TOEKOMST

Rondom Ter Aar

In Ter Aar komen de komende jaren nieuwe ontmoetingsplekken en werken we samen aan meer groen, meer beleving en goede woningen. Ook verkeer blijft een belangrijk aandachtspunt. **We willen de leefbaarheid in het dorp versterken; zowel in sociaal als in ruimtelijk opzicht**.

C Gemeente en ondernemers werken in overleg met inwoners aan **het centrumplan om de vitaliteit en identiteit van het centrum te versterken**. De uitdaging ligt in het compact maken van het centrum, versterken van de verblijfskwaliteit en verbeteren van de routing. **Bij de brug wordt gedacht aan een aanlegplaats voor boten.** Het centrumplan geeft ook ruimte voor horeca, en woningbouw op de Vlinderlocatie. Hier bouwen we middeldure huurappartementen voor jongeren en ouderen. Zo realiseren we voor die groepen betaalbare woningen in Ter Aar. Op de **Vlinderlocatie** ontstaat zo een nieuwe entree van het centrum.

V Daarnaast is gestart met de bouw van het IKC De Vaart, dat scholen, bibliotheek, kinderdagverblijven, een peuterspeelzaal, een Centrum voor Jeugd en Gezin én een sporthal zal huisvesten. **Het IKC wordt naast het vernieuwde centrum een belangrijke ontmoetingsplek in het dorp.** Ook bekijken we de realisatie van 'het rondje Ter Aar', de door het dorp gewenste groene verbinding tussen het IKC en het Argonnepark.

W Op de locaties die vrijkomen als het IKC is gerealiseerd, ontstaat **ruimte voor woningbouw**. Daarnaast onderzoeken we de locatie Ter Aar Noord-Oost als woningbouwontwikkeling met een compact en dorps woonmilieu en aandacht voor betaalbare woningen. In Ter Aar wordt daarnaast onderzocht of er een 'Futurahuis' gerealiseerd kan worden: een kleinschalig woon/zorgvoorziening voor ouderen (zoals ook in Nieuwveen).

B Voor de langere termijn worden alle mogelijke (her)ontwikkelrichtingen voor de Intratuinlocatie onderzocht. Daarnaast bekijken we de mogelijkheid voor het **revitaliseren van bedrijventerrein Bovenland**.

Rondom Zevenhoven en Noordeinde

Meer levendigheid is voor de inwoners van Zevenhoven en Noordeinde van belang. Zo blijven deze dorpen aantrekkelijk -in combinatie met de rust en ruimte die je hier ervaart.

V Ook in Zevenhoven wordt een **IKC** gebouwd, met onderwijs, kinderopvang en zorg. Er komt ook een uitleenpunt van de bibliotheek en een multifunctionele ruimte. Op deze manier heeft het IKC een sociale functie: een wens vanuit het dorp. Op de voormalige schoollocatie
W in Noordeinde (Tochtpad) wordt na de oplevering van het IKC de mogelijkheid voor **woningbouw** onderzocht (geluidsbewust en groen bouwen).

C Het centrum van Zevenhoven heeft een lokale boodschappenfunctie. Het toekomstperspectief is matig en heeft de aandacht. **We willen het centrum graag behouden vanwe-**

ge de ontmoetingsfunctie. Mogelijk liggen er kansen in het combineren van de supermarkt met omliggende versspeciaalzaken. Wanneer er toch leegstand ontstaat, kan transformatie een optie zijn. **Daarnaast is het belangrijk om de uitstraling van het plein te verbeteren.**

W R **Veel inwoners zouden graag zien dat Zevenhoven en Noordeinde 'naar elkaar toe groeien'.** Door woningen te bouwen in het gebied tussen de twee dorpen, worden beide dorpen versterkt en ontstaat meer draagvlak voor de al aanwezige voorzieningen. Dat is belangrijk om ze voor de toekomst te behouden. Ook ligt hier een kans om zaken aan de dorpen toe te voegen die nu worden gemist: groen, een park, wandelpad, speel- of ontmoetingsplekken. Dit is een ambitie voor de toekomst, want vanwege de aanvliegroutes van Schiphol en bestuurlijke afspraken is dit nu nog niet mogelijk.

Buitengebied

L **Agrariërs behouden binnen het zich ontwikkelende landschap hun beheerdersrol en spelen een belangrijke rol richting een duurzame toekomst.** Met goed omgevingsbewustzijn overbruggen zij de afstand die wordt ervaren ten opzichte van de maatschappij. De hele voedselketen (producent, groothandel, winkels én consument) heeft een verantwoordelijkheid bij deze verduurzaming en het betalen van een eerlijke prijs voor agrarische producten. Agrariërs nemen hierbij hun (mede)verantwoordelijkheid als het gaat om landbouwverkeer, milieueffecten, natuur en biodiversiteit, energie en duurzaamheid en het tegengaan van verrommeling.

W De voormalige 'zomerparken' zijn niet echt onderdeel van het vrije recreatieve aanbod binnen de gemeente. Zij bestaan deels uit tweede woningen en in veel gevallen is sprake van permanente bewoning die langdurig gedoogd is. **Het streven is om de permanente bewoning te formaliseren, en een einde te maken aan de onzekere situatie voor veel eigenaren/gebruikers.**

HET ZUIDEN VAN ONZE GEMEENTE

In het zuiden van onze gemeente zijn cultuurhistorie en natuur de blikvangers. Centraal ligt de prachtige beschermde natuur van de Nieuwkoopse Plassen, daaromheen vind je diverse natuurgebieden en de historische bebouwingslinten van Nieuwkoop, Noorden, Woerdense Verlaat en De Meije. In dit gebied wordt ook gewoon gewoond, gewerkt en gerecreëerd. Het is een levend gebied waar verschillende thema's en belangen samenkomen. Dit vraagt om een goede samenwerking tussen alle partijen: om zowel de natuur als het wonen, recreëren en werken in stand te houden en te verbeteren. Juist door natuur in dit gebied sterk te houden, blijven er ook andere ontwikkelingen mogelijk. Daar werken we aan!

TYPERING VAN HET GEBIED NU

Nieuwkoop
Nieuwkoop is een dorp met ruim 9000 inwoners; de grootste kern van de gemeente. Het ligt prachtig aan de Nieuwkoopse plassen. Water, natuur, ruimte en rust zijn dan ook belangrijke waarden. Daarnaast is de geschiedenis van ambachten (smederijen) en kunst (Haagse School) belangrijk. Het is een historisch dorp met monumenten en een oud bebouwingslint. Tegelijkertijd vind je er ook veel nieuwbouw. Het dorpse karakter van Nieuwkoop is daarbij niet verloren gegaan. Het gezellige dorpshart bevindt zich rondom het Regthuysplein met de toren en het haventje. In het dorp is een goed aanbod van voorzieningen en recreatie. Verenigingen, scholen en kerken zijn er belangrijke ontmoetingsplekken. En technische metaalbedrijven, voortgekomen uit smederijen, spelen een belangrijke rol in de lokale economie.

Noorden en Noordse Dorp
Noorden. Een dorp met een prachtige ligging aan de plassen en de natuur. Het is landelijk, ruimtelijk én groen! Toch voelt het ook alsof Noorden "knelt". De doorgaande weg naar Utrecht loopt midden door het lintdorp en dat geeft mensen een corridor-gevoel. Noorden is een dorp met een gemoedelijk karakter. Dat is onder andere terug te zien bij de (historische) kroegen en het oude kerklaantje. Naast Noorden ligt het Noordse Dorp. Een rustige gemeenschap met een kleinschalig tuinbouw-verleden. "Er is niet zoveel te doen in Noordse Dorp" geven de inwoners aan. In de nabijgelegen Noordse Buurt is de glastuinbouw ook verdwenen en vinden nieuwe ontwikkelingen plaats.

Nieuwkoopse plassen en De Haeck
De Nieuwkoopse Plassen bestaan dankzij turfwinning. In stroken of 'slagen' werd het veen hier eeuwen geleden afgegraven. Het veen werd te drogen gelegd op legakkers. Deze langgerekte akkers, haaks op bebouwingslinten, dijken en wegen, kenmerken nu het landschap. De plassen ontstonden, doordat water, opgezweept door harde wind, als een 'hongerige wolf' de akkers wegvrat. Verlanding en het natuurlijke herstel van het veen hebben in dit gebied zeer bijzondere natuur opgeleverd. Maar de water- en natuurbeheerders staan nu voor een lastige uitdaging. De plassen liggen veel hoger dan hun omgeving. Ze lopen hierdoor in feite leeg naar de omringende droogmakerijen.

De Nieuwkoopse Plassen zijn samen met polder De Haeck onderdeel van het natuurnetwerk Natura2000. Er is een grote soortenrijkdom in het gebied (biodiversiteit). Rondom het Nieuwkoopse plassengebied zijn de laatste jaren nieuwe natuurgebieden ontwikkeld. Naast de Groene Jonker is Ruygeborg één van die nieuwe natuurgebieden.

Woerdense Verlaat en De Meije
Woerdense Verlaat is een oud dorp met zo'n 800 inwoners. Het is ontstaan rondom de schutsluis, oftewel het Woerdense Verlaat. Woerdense Verlaat wordt gekenmerkt door de molen en de wandel-, fiets-, en vaarroutes. Het is een dorp waar mensen genieten van stilte, natuur en het water. Verder voelen inwoners zich in Woerdense Verlaat veilig. Het is een open gemeenschap met vriendelijke mensen.

Naast Woerdense Verlaat vind je De Meije. Een langgerekt lintdorp langs het gelijknamige, kronkelende riviertje. Het dorp is verdeeld over drie gemeenten. Opvallend is de hoge witte watertoren die de naam Pietje Potlood draagt, een rijksmonument. De Meije is één van de 'kroonjuwelen' van de provincie Zuid-Holland. Dit zijn landschappelijke erfgoed-ensembles met grote cultuurhistorische waarde. Ook telt De Meije verschillende vormen van kleinschalige recreatie'.

De Meijegraslanden en Polder Westveen
Tussen de Nieuwkoopse Plassen en het veenriviertje de Meije liggen de Meijegraslanden, waar agrarische weidegronden en natuur elkaar afwisselen.

De polder Westveen is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Zo is Westveen een van de schakels tussen de Nieuwkoopse Plassen en de Vinkeveense Plassen. Het Natuurnetwerk geeft het planten en dieren de ruimte om zich te verplaatsen en verspreiden.

Nieuwkoop met de passantenhaven

Pietje Potlood

bron: Ontdek Nieuwkoop

HET GEBIED IN DE TOEKOMST

Rondom Nieuwkoop

Nieuwkoop: in de toekomst een aantrekkelijk dorp waar jong en oud zich blijven thuisvoelen. Een dorp waar **de plassen, historie en stilte** echt ervaren kunnen worden, maar waar ook veel te beleven is. Zowel voor inwoners als voor bezoekers.

W In het dorp spelen verschillende **woningbouwontwikkelingen**. Zo wordt de duurzame wijk Buytewech-Noord gebouwd: naast het bouwen en beschikbaar houden van de júiste woningen voor verschillende doelgroepen, wordt in deze wijk veel aandacht besteed aan gezondheid, biodiversiteit, mobiliteit, energie, bodemdaling en klimaatverandering.

Aan de Lindelaan is, na de verhuizing, het oude gebouw van het Ashramcollege leeggekomen. De locatie wordt herontwikkeld tot woningbouw met sociale huur, - koop en duurdere koop. En op de locatie Koetshuis vindt woningbouwontwikkeling plaats voor jongeren senioren.

C Verschillende partijen werken aan de **Centrumvisie Nieuwkoop**. Hierbij blijft het Kennedyplein functioneren voor de dagelijkse boodschappen. Het Reghthuysplein wordt versterkt als toeristisch centrum, met een mix van retail en horeca. Met kleinschalige evenementen en
R galeries wordt Nieuwkoop nog meer een **echt kunstdorp**. Het Reghthuysplein wordt heringericht: minder parkeren en meer horeca. Zo komt het historische karakter beter tot zijn recht. Hier kunnen ook evenementen plaatsvinden rondom de thema's natuur, kunst en ambacht.

R Rondom de Nieuwkoopse plassen wordt **het recreatieve aanbod versterkt - in goede balans met de natuur**. Een 'toeristische kilometer' verbindt het Reghthuysplein met de jachthaven, het Museumplein Zevensprong en de daarnaast gelegen natuurgebieden. Zo ontstaat een aantrekkelijk gebied met natuur, horeca en (water)recreatie: vanaf Ruygeborg via het centrum naar het Meijepad.

N Tussen Nieuwkoop en Noorden wordt **Ruygeborg aangelegd, een natuurgebied** dat een verbinding tussen de Nieuwkoopse Plassen en de Groene Jonker vormt en een waterbuffer is
R voor het plassengebied. In het gebied komen ook wandelpaden en uitkijkpunten. Het gebied is straks zowel vanuit Nieuwkoop als Noorden toegankelijk.

Rondom Noorden

De inwoners van Noorden willen dat het dorp zich ontwikkelt van 'tuindersdorp aan de doorgaande weg' tot '**toegangspoort naar stilte en natuurtoerisme**'. Mét voldoende woningen en goede voorzieningen voor inwoners en bezoekers. Een belangrijke wens is betere toegang tot het water in de plassen, bijvoorbeeld om te zwemmen.

C Het centrum vervult een functie voor Noorden en Woerendse Verlaat. Hier ligt de nadruk op dagelijkse boodschappen. Winkeliers hebben een sterke binding met de verenigingen in het dorp. **Behoud van de supermarkt is wenselijk voor de leefbaarheid, in combinatie met beter parkeren en goede bewegwijzering.**

V Er wordt in het dorp gewerkt aan **beter gebruik van het maatschappelijk vastgoed**. De Bun wordt gezondheidscentrum, de kinderopvang gaat in de school, verenigingen praten over het vormen van een omnivereniging. Dit zorgt voor toekomstbestendige voorzieningen.

Het bijzondere **woningbouwproject Driekoppenland** is in ontwikkeling: een duurzame wijk met een boomgaard in het midden en enkele CPO kavels. Het project komt voort uit een bewonersinitiatief. Ook op de voormalige bedrijfslocatie Voorwegzone worden woningen ontwikkeld.

In de Noordse Buurt zetten we in op meer biodiversiteit, klimaatadaptatie, een robuust watersysteem, beleving en waardering. Er komen wandelpaden, ook 'Rondje Noordse Buurt' genoemd. De routes sluiten aan op doorgaande recreatieve routes, zoals de Jaagpadroute. De Noordse Buurt is een ecologische schakel tussen omliggende natuurgebieden en wordt onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland. Daarom vindt er ontwikkeling van bos en rietmoeras plaats.

Rondom Woerdense Verlaat

Dit dorp wil zich inzetten om jongeren te behouden. De prachtige ligging biedt genoeg potentie voor een fijne leefomgeving.

Er komt een **IKC waar vereniging Beatrix, kinderopvang en de basisschool** een plek krijgen. Ook is hier ruimte voor sport-, bewegen en welzijn. Zo blijft er in het dorp een ontmoetingsplek. Goed voor de leefbaarheid!

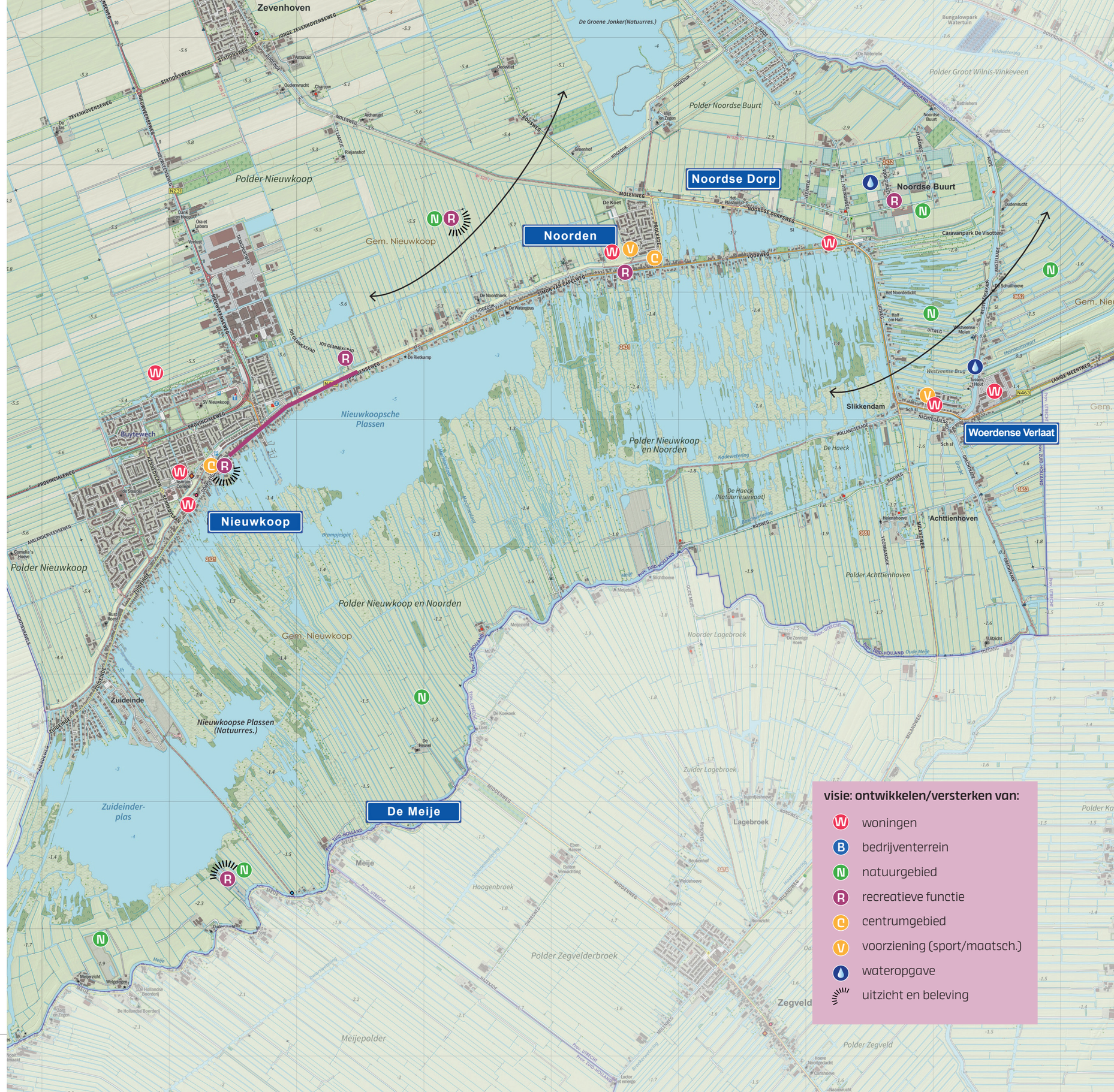
In Woerdense Verlaat komen locaties vrij voor **de bouw van woningen**. Dat is niet alleen bij het IKC (op de oude schoollocatie) maar wellicht ook bij de betonfabriek. Zo kunnen er andere woningtypen aan het dorp worden toegevoegd.

In Polder Westveen wordt de komende jaren **nieuwe natuur aangelegd** en de kwaliteit van de natuur verbeterd. Het boezemsysteem van het polderwater nadert de maximale capaciteit. De polders moeten daarom ook **meer water** kunnen bergen.

Rondom De Meije

Aan de zuidzijde van de Nieuwkoopse Plassen is het de ambitie om een **uitkijkpunt** in de voormalige watertoren (Pietje Potlood) te realiseren, in combinatie met een wandelroute. Op die manier krijgt dit beeldbepalende monument een nieuwe functie die de recreatieve mogelijkheden versterkt.

In de Meijegraslanden komt weer steeds meer ruimte voor natuur. Een aanzienlijk deel van het gebied - dat geheel binnen de Natura2000-begrenzing valt - is in agrarisch gebruik. Daar wordt rekening mee gehouden bij het ontwikkelen van natuurplannen. Waar mogelijk wordt ingezet op agrarisch medegebruik en -beheer van natuurgronden. Het gebied wordt zo - veel meer dan het al is - een verbindingszone worden richting Bodegraven-Noorden de Reeuwijkse Plassen. Het maakt de Nieuwkoopse Plassen sterker!

SAMEN AAN HET WERK

Uitnodiging! Hoe werken we samen aan het uitvoeren van onze visie?
De ambities in deze omgevingsvisie kunnen we als gemeente niet alleen waarmaken. Dat doen we samen met inwoners, ondernemers, organisaties en initiatiefnemers. U máákt immers onze omgeving!

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we samen werken aan het uitvoeren van onze visie. Wat ieders rol is, hoe we het initiatiefnemers zo gemakkelijk en duidelijk mogelijk maken én wat u van de gemeente kunt verwachten. Heeft u daar ideeën over? Dan horen wij dat graag.

Hoe werkt de omgevingsvisie?

De omgevingsvisie is één van de instrumenten van de Omgevingswet. De omgevingsvisie is een toekomstvisie en heeft geen juridische status. Het is een 'zelfbindend document'. Dat betekent dat het gemeentebestuur zichzelf verplicht om te handelen naar wat er in de omgevingsvisie staat. Ook belangrijk: de visie heeft draagvlak bij de samenleving, doordat deze intensief betrokken is bij de totstandkoming van de visie.

De omgevingsvisie wordt uitgewerkt in het omgevingsplan. Hierin staan de gemeentelijke regels over de fysieke leefomgeving. Wat we daarin vastleggen (en wat niet), en op welk detailniveau, komt mede voort uit de omgevingsvisie. Het omgevingsplan vervangt straks alle bestemmingsplannen in de gemeente. Het omgevingsplan is wel juridisch bindend. Iedereen moet zich eraan houden.

Een plan op hoofdlijnen: een stip op de horizon

Een omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen en geeft de ambities aan voor (ruimtelijke) plannen en projecten in de gemeente.
De omgevingsvisie is ook de kapstok voor het thematische beleid over de fysieke leefomgeving, zoals beleid over wonen en duurzaamheid. In dit thematische beleid worden de ambities van de omgevingsvisie verder uitgewerkt.

Onze visie op de toekomst kunnen we alleen waarmaken samen met inwoners, ondernemers, organisaties en initiatiefnemers. Voor al deze partijen is de omgevingsvisie een inspiratiebron die richting en ruimte geeft om een plan of initiatief uit te werken. Daarnaast helpt de omgevingsvisie de gemeente om initiatieven te beoordelen. Op basis hiervan kan besloten worden om medewerking te verlenen, te faciliteren of samen te werken bij de uitvoer ervan.

Goede plannen ontstaan door samenwerking

Deze visie maakten we samen met inwoners, dorpsraden, ketenpartners en organisaties. Die mooie samenwerking zetten we graag voort bij de realisatie ervan. Natuurlijk iedereen vanuit zijn eigen rol!

Gemeente

De gemeente heeft verschillende rollen in ruimtelijke ontwikkelingen. We kunnen initiatiefnemer, opdrachtgever, regisseur, samenwerkingspartner, toetser, adviseur, bevoegd gezag of een combinatie hiervan zijn. Hierbij staat één ding centraal: het algemeen belang. De samenleving is voor ons het startpunt; de gemeente faciliteert en ondersteunt de samenleving en biedt ruimte aan initiatief. Daarbij willen we klantgericht en duidelijk zijn. We hebben een positieve ('ja, mits') houding ten opzichte van initiatieven. We hebben een omgevingstafel, waar ruimtelijke initiatieven integraal en in samenhang worden besproken. En een omgevingsloket, dat initiatiefnemers in begrijpelijke taal informeert en adviseert en vergunningaanvragen snel en zorgvuldig behandelt.

Samenleving: inwoners, bedrijven, organisaties

Ook de samenleving kan verschillende rollen vervullen bij plannen en projecten. Een persoon of organisatie kan initiatiefnemer of belanghebbende zijn, actief meedenken of reageren op voorstellen van anderen. Iedereen krijgt de ruimte en de mogelijkheden om deze rollen goed te vervullen. Informatievoorziening, betrokkenheid en samenwerking zijn daarbij van essentieel belang.

Dorpsraden

Onze gemeente telt zeven dorpsraden die werken aan de leefbaarheid van de dorpen. Een dorpsraad vertegenwoordigt de inwoners niet op een formele manier, maar volgt de ontwikkelingen in en om het dorp en neemt, samen met inwoners, initiatief. De omgevingsvisie kan daarbij als inspiratie en richting dienen.

Samenwerking met ketenpartners

We hebben voor deze omgevingsvisie input gekregen van ketenpartners zoals de Veiligheidsregio Hollands Midden, de GGD Hollands Midden, de drie waterschappen en Omgevingsdienst West-Holland. Met deze partijen werken wij ook samen bij de uitvoering van de omgevingsvisie en bij plannen en projecten in onze gemeente. De ketenpartners worden vroegtijdig betrokken voor advies, ze denken mee en beoordelen plannen en projecten op het gebied van bijvoorbeeld milieu, water, veiligheid en gezondheid.

Samenwerking met regio en provincie

We staan als gemeente niet op onszelf, maar hebben te maken met ontwikkelingen, opgaven en afstemming op landelijk, provinciaal en regionaal niveau. De Omgevingswet verwacht dat de verschillende overheden hierbij als één overheid samenwerken.

De gemeente is actief in verschillende regionale samenwerkingsverbanden, zoals Holland-Rijnland, Rijn- en Veenstreek, en de Regionale Energie Strategie. Samen werken we aan een sterke, toekomstgerichte regio.

Stappenplan voor initiatieven

Zowel de gemeente als inwoners en andere partijen kunnen initiatiefnemer van een plan of project zijn. We benaderen initiatieven vanuit het 'ja mits' principe; een initiatief kan gerealiseerd worden, mits het aansluit bij onze gezamenlijke visie en ambities. Het stappenplan biedt in een vroeg stadium duidelijkheid bij de toetsing van initiatieven. Hierdoor weten alle partijen wat er verwacht wordt en welke stappen er nodig zijn om een levensvatbaar plan op te stellen.

Past het plan binnen de regels?

Als een initiatiefnemer een idee of plan heeft, dat invloed heeft op de leefomgeving, kijkt hij/zij eerst of het past binnen de huidige regels. Dus of het past binnen het bestemmingsplan (later: omgevingsplan) en of het vergunningsplichtig is. Het online Omgevingsloket is hierbij een handig hulpmiddel.

Als een plan of initiatief niet binnen de bestaande regels past, komt de omgevingsvisie in beeld. De omgevingsvisie geeft de richting aan waarbinnen nieuwe plannen kunnen worden uitgewerkt.

Stappenplan: toetsing van initiatieven

Elk plan of initiatief is anders qua maat, schaal en invloed op de omgeving. Dit stappenplan geeft globaal de stappen aan voor de toetsing van een initiatief; de precieze uitvoering is maatwerk!

1. Initiatiefnemer aan zet!

De initiatiefnemer zet zijn plan of idee op papier. Hierin geeft hij ook aan hoe het past bij de ambities van de omgevingsvisie en of er al concrete steun/draagvlak is voor initiatief.

2. Intake: eerste check

De initiatiefnemer legt het plan voor aan de gemeente. We bekijken of het plan aansluit bij de omgevingsvisie aan de hand van de het Nieuwkoops Kompas. Bij grotere initiatieven wordt hierbij de omgevingstafel ingeschakeld.

Op basis van deze analyse geeft de gemeente een eerste advies voor de haalbaarheid en de uitwerking van het plan. Dit advies wordt in een overleg met de initiatiefnemer toegelicht en besproken. Hierbij worden ook afspraken gemaakt over het vervolg van het proces, zoals de rolverdeling, te doorlopen procedures en participatie.

3. Plan uitwerken met de omgeving

De initiatiefnemer werkt het plan verder uit aan de hand van het advies. Hierbij wordt de samenleving betrokken volgens de afspraken die zijn gemaakt. De inbreng van de samenleving krijgt een zichtbare plek in de het plan. Het resultaat is een plan op hoofdlijnen en een verslag van de participatie.

4. Levensvatbaar initiatief: klaar voor de volgende fase!

De initiatiefnemer legt het uitgewerkte inititiatief en een verslag van de participatie voor bij de gemeente. De gemeente bekijkt het initiatief met het Nieuwkoops Kompas. Wanneer het plan voldoende aansluit, kunnen de meer formele stappen worden gezet, zoals de aanvraag van een omgevingsvergunning of een procedure voor aanpassing van het bestemmingsplan/ omgevingsplan.

Wanneer het plan nog niet voldoet, gaan gemeente en initiatiefnemer in gesprek over hoe het plan verbeterd kan worden. De initiatiefnemer doorloopt in dat geval opnieuw stap 3 en 4.

Nieuwkoops Kompas

Het Nieuwkoops Kompas geeft snel inzicht of initiatieven aansluiten bij de omgevingsvisie en waar mogelijkheden tot verbetering zijn. Het kompas is opgebouwd uit de drie invalshoeken van de visie en de verschillende ambities die erbij horen. Niet alle ambities zijn op elk plan van toepassing. Het gaat erom dat plannen evenwichtig zijn, dat ze in overeenstemming zijn met de visie én dat zij een bijdrage leveren aan de visie als geheel.

Het is daarnaast belangrijk dat een plan of ontwikkeling aansluit op de specifieke context in een dorp of gebied. Daarom wordt bij de beoordeling van initiatieven maatwerk geleverd.

HET NIEUWKOOPS KOMPAS

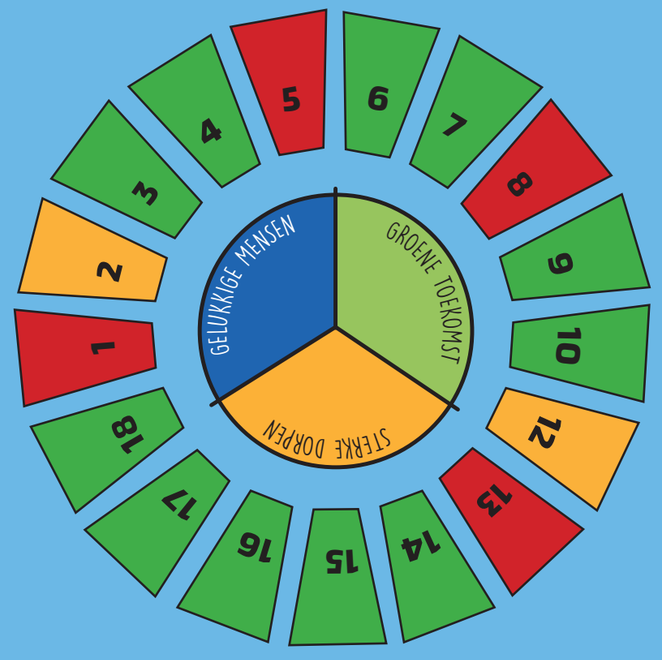
Hoe gebruik je het Nieuwkoops Kompas voor initiatieven?

Met de omgevingsvisie in de hand bepaal je allereerst welke ambities (vanuit de invalshoeken 'gelukkige mensen', 'sterke dorpen' en 'groene toekomst') op jouw initiatief van toepassing zijn en welke niet. Bijvoorbeeld: als je plan over een aanlegsteiger gaat, is de ambitie 'goede toegankelijkheid' wel van toepassing en 'voldoende woningen voor alle levensfasen' niet.

Geef vervolgens per ambitie in het kompas aan of:

- het initiatief past bij de ambitie (groen)
- het initiatief enigszins past bij de ambitie (oranje)
- het initiatief nog niet past bij de ambitie (rood).

Het kompas biedt zo snel inzicht in of en hoe een initiatief aansluit bij de visie van de gemeente en wat er eventueel nog aan het initiatief verbeterd of aangepast moet te worden. Het kompas biedt de gemeenteraad ook een afwegingskader voor de beoordeling van initiatieven.

Uitvoering van de visie

Tegelijk met het opstellen van de omgevingsvisie zijn enkele thematische beleidstukken opgesteld. Door hierbij samen op te trekken en van elkaars kennis gebruik te maken, is één verhaal ontstaan.

Het gaat om de volgende actuele gemeentelijke beleidsstukken (2020-2021):

Beleidskader Duurzaamheid, Beleidsvisie Detailhandel, Beleidsplan Recreatie en Toerisme, Visie sport en bewegen, Nota gezondheidsbeleid, Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan, Strategisch kader, de Nota erfgoed en het Integraal Woningbouwprogramma Nieuwkoop. Ook de komende jaren wordt er aan thematisch beleid en aan verschillende plannen en projecten gewerkt. Deze omgevingsvisie is daarvoor de kapstok.

De bestaande en te ontwikkelen beleidsstukken én de plannen en projecten die in de gemeente spelen, vormen samen de uitvoeringsagenda van de omgevingsvisie.

Een aantal belangrijke mijlpalen zijn in de tijdbalk hieronder opgeschreven.

NU

Glastuinbouw
Visie opstellen maatwerk-gebieden Greenport

Energie
Regionale Energie Strategie en Transitievisie Warmte

Afval
75% afvalscheiding en maximaal 100 kg restafval per inwoner

Omgevingswet
Tijdelijk omgevingsplan vanaf 2022

Recreatie
Versterken vestigingsklimaat kleinschalig verblijf

Wonen
- Aanvalsplan en versnelling woningbouw
- Opstellen visie 'wonen en zorg'

Dorpscentra
- Opstellen en start uitvoering centrumplan Nieuwkoop, Ter Aar
- Verkenning toekomstperspectief centra Langeraar, Zevenhoven

Klimaat
Klimaatadaptatie strategie verankeren in werkwijze gemeente

Participatie
Opstellen participatiebeleid

Erfgoed
Aanwijzen nieuwe gemeentelijke monumenten

Verkeer
Start verbeteringen verkeersveiligheid in de kernen

Natuur
ecologische verbindingen versterken tussen natuurgebieden

Gezondheid
Werken aan rookvrije sport- en speelvoorzieningen ('rookvrije generatie')

Duurzame mobiliteit
gemeentedekkende laadpalen-infrastructuur

Onderwijs
Planvorming en realisatie IKC's

2025

Recreatie
Van 440 naar 750 arbeidsplaatsen in de toeristische sector

Omgevingswet
Gemeentebreed omgevingsplan in 2029

Natuur
Voltooien Natuur Netwerk Nederland

Wonen
1900 woningen gerealiseerd in 2030

Duurzame mobiliteit
regionaal dekkende laadpalen-infrastructuur en regionaal beleid autodelen in 20205

Verkeer
Start verbeteringen Oostkanaalweg -Westkanaalweg en situatie N231

Afval
maximaal 30 kg restafval per jaar per inwoner in 2025

2030

Wonen
2300 woningen gerealiseerd (t.o.v. huidige situatie) in 2040

Energie
Duurzame energie uitgevoerd volgens Regionale Energie Strategie in 2030

Demografie
Demografische opbouw meer in evenwicht (van jong tot oud)

Economie
Toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen

Bewegen
Voldoende kwalitatief goede en uitdagende speelplekken voor jong en oud

Biodiversiteit
Continu verbeteren en behouden biodiversiteit en waterkwaliteit

Water
Behalen doelstellingen voor goede waterkwaliteit (Kaderrichtlijn Water)

Energie
3,5% energiebesparing woningen per jaar en 3400 adressen met zonnepanelen in 2030

Economie
50% minder gebruik primaire grondstoffen

2050

Duurzame mobiliteit
Zero-emissie vervoer (uitstootvrij) in 2050

Energie
Vrijwel energieneutraal en aardgasvrije gebouwde omgeving in 2050

Klimaat
Klimaatbestendig en waterrobuust in 2050

Economie
Volledig circulaire economie in 2050

Wonen, werken en recreatie
Wonen, werken en recreëren in harmonie met het landschap

Denk en doe mee: participatie

Wij stimuleren iedereen om mee te denken en mee te doen! Participatie zorgt ervoor dat plannen en projecten aansluiten op wat onze samenleving belangrijk vindt. Dat draagt bij aan een beter gezamenlijk resultaat. Er ontstaat draagvlak en begrip voor keuzes en de kans op goede besluiten neemt toe. Als gemeente werken we 'van buiten naar binnen'. En we vragen aan ontwikkelaars en initiatiefnemers om dat ook te doen. Participatie is maatwerk; elk project en elke betrokken groep is anders. Daarom maken we per project een afweging hoe en door wie participatie uitgevoerd wordt. De volgende zeven punten zijn het uitgangspunt van participatie:

In Nieuwkoop...

- hanteren wij 5 vormen van participatie: informeren, consulteren, samen beslissen, samen handelen en ondersteunen van initiatieven. Dit binnen vooraf vastgestelde kaders;
- informeren wij partijen over de manier van participeren om de juiste verwachtingen te wekken;
- bieden wij handvatten en spelregels voor participatie;
- maken wij meer gebruik van online participatiemiddelen, digitale participatie is een aanvulling op traditionele middelen;
- maken wij zichtbaar hoe de input van de samenleving is verwerkt in gemaakte keuzes;
- evalueren en leren we van projecten en processen, zodat wij waar mogelijk direct aanpassingen kunnen doorvoeren en het proces in volgende projecten kunnen verbeteren.

Kostenverhaal, woonfonds en doelgroepenverordening

Het initiatief voor bouwplannen en andere ontwikkelingen ligt soms bij particuliere grondeigenaren of private initiatiefnemers. Voor die plannen moet ook de gemeente kosten maken, bijvoorbeeld begeleidingskosten of kosten in de openbare ruimte.

Sommige kosten zijn volledig toerekenbaar aan één bouwplan of activiteit. Andere kosten zijn aan meerdere (bouw)plannen of activiteiten toe te rekenen. Bijvoorbeeld infrastructurele werken (zoals een rotonde of een randweg) of watervoorzieningen. Met kostenverhaal is het mogelijk om deze kosten bij de intitatiefnemers in rekening te brengen. Van deze mogelijkheid willen we als gemeente gebruik kunnen maken. Wanneer projecten concreet worden, werken we dit op gebiedsniveau verder uit.

Daarnaast hanteren we in de gemeente een woonfonds. Het doel van het woonfonds is om de woningmarkt voor iedereen (alle doelgroepen) toegankelijk te maken. We stimuleren met het woonfonds de bouw van sociale woningen. Door middel van het woonfonds worden opbrengsten en tekorten verevend: tussen projecten met een lager respectievelijk hoger percentage dan het in het integrale woningbouwprogramma vastgestelde percentage.

Ook de doelgroepenverordening wordt ingezet om de ambitie van betaalbaar wonen voor elke doelgroep waar te maken. Deze inzet richt zich met name op de categorieën sociale huur en koop, en op het middenhuursegment.

MER/OER en omgevingseffecten

Onze omgevingsvisie biedt richting en ruimte, en een integrale, samenhangende context voor toekomstige ontwikkelingen. Zij bevat geen nieuwe, potentieel ingrijpende plannen waarvan de effecten op de leefomgeving nu al concreet in beeld gebracht kunnen (of moeten) worden. Bij toekomstige uitwerkingen en initiatieven gebeurt dit – indien noodzakelijk – aan de hand van een Milieu Effect Rapportage (MER), of beter nog een Omgevings Effect Rapportage (OER).

Ook als er vanuit de MER geen formele noodzaak is, bijvoorbeeld bij kleinere projecten of initiatieven, worden de effecten van deze plannen op de leefomgeving meegenomen in de planvorming.

DEZE VISIE BLIJFT IN ONTWIKKELING!

Dit is de eerste omgevingsvisie van onze gemeente. De omgevingsvisie 1.0.

Na het vaststellen gaat de omgevingsvisie niet op slot. Het is een levend en lerend document dat zich ontwikkelt in de tijd. Wanneer zich nieuwe belangrijke ontwikkelingen voordoen, bekijken we of en hoe deze een plek moeten krijgen in de visie. Dit betekent niet dat zomaar alles veranderd kan worden: de Nieuwkoopse drijfveren en de drie invalshoeken blijven leidende principes.

Gesprek over de toekomst

Vanaf nu organiseert de gemeenteraad elk jaar 'het gesprek over de toekomst'. Een gesprek met de samenleving om de balans op te maken. Waar is voortgang geboekt, waar is ruimte voor verbetering? Welke projecten of initiatieven zijn gerealiseerd? Mooie initiatieven zetten we in het zonnetje. Ook evalueren we hoe de samenwerking met inwoners, initiatiefnemers en organisaties verloopt en hoe deze verbeterd kan worden. We kijken ook vooruit: welke ontwikkelingen komen er op ons af? Welke projecten worden er voorbereid? Wanneer nodig passen we de omgevingsvisie op onderdelen aan. Zo zorgen we dat de visie actueel en toekomstgericht blijft.

Visie onder de loep

Elke vier tot vijf jaar nemen we de omgevingsvisie grondiger onder de loep. Klopt onze visie nog en sluit deze nog voldoende aan op maatschappelijke ontwikkelingen? Waar nodig worden visie en achtergrondmateriaal, in afstemming met de gemeenteraad, geactualiseerd. Ook toetsen we of aan onze ambities is voldaan. Dit doen we aan de hand van een gemeentebrede analyse met het Nieuwkoopse Kompas.

nieuwkoop

MAAK DE STAD

vastgesteld door de gemeenteraad op 8 juli 2021

samengesteld door Gemeente Nieuwkoop & Maakdestad

Wilfred de Bruijn, Rebecca van Nie, Gijsje Jacobs,
Maarten Kaptein, Marcel Jongmans, Kim Kreeft